

308995

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

జనవరి 1917 సం॥ నవంబరు నెల 5 వ తేది సోమవారము

No 180

సంపుటము. 2.

పింగళ నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ మాస బహుళ షష్ఠి.

సంచిక ౧౮౦

The Asian Commercial Assurance Co., Ltd, Bombay.

ది ఏషియన్ కమర్షల్ అసూరెన్స్ కంపెనిలిమిటెడ్, బొంబాయి.

- (1) మూలధనము :— రు 50,00,000 నియమిత చందాలు వేయబడినది రు 4,74,025. చెల్లించినది రు 98,555
  - (2) సొమ్ము: గవర్న మెంటు పెన్షన్ రిటీలలోను, పోస్ట్ ట్రస్టు, మ్యూనిసిపల్ డిబెంట్చర్లలోను పెట్టుబడి పెట్టుబడును.
  - (3) గతింపిన పాతనీలు: ఇతర కంపెనిలలోవలెనే, నియామక మేమియు లేకుండ, ప్రీమియముల తాలూకు బకాయ నూటికి రు 6 వడ్డీతో నిచ్చివేసినచో తిరిగి అమలులో నుంచబడును.
  - (4) పాల్సీలు: వీటికిగల హక్కులు, సౌకర్యములు మ చక్కడను ఉండవు. (799)
- పూర్వమైన లాభప్రమాదముగల ఎండవ మెంటు భీమా-భీమాచేయించినవారు త్వరలో కాలము చేయునెడల వటుంబము నకు కలుగు సౌకర్యముకంటే, భీమాదారు చాలకాలముజీవించునెడల అతని జీవితకాలమునందే ధన సహాయముకలుగుట. లాభము (బోనసు) ప్రతి 5 సం॥ ల కొకసారి భీమా మొత్తమునకు చేర్చి, ఆఖరున భీమా మొత్తముతో నియ్యబడును. లేదా, ప్రతి 5 సం॥ పిచ్చుట కొక్కముగ తీసికొనవచ్చును. లేక తరువాత చెల్లింపవలసిన ప్రీమియములలో తగ్గించుకొనవచ్చును కొరవచ్చును. వివరములును ఏజెన్సీ నిబంధనలును వలయువారు, ఈ క్రింది చిహ్నములకు వ్రాసికొనవచ్చును.
- జె. కె. రాజారావు పంతులు సెక్రటరీ, మద్రాసు బ్రాంచి నెం 5, తంబునెట్టివీధి, మద్రాస్.
- డి. శేషచలపతిరావుగారు, చీఫ్ ఆర్గనైజింగ్ ఇన్ స్పెక్టర్, గుంటూరు.

సర్వవృత్తిక విషయంజీవిని.

(జిజ్ఞాసు (తేడు మార్కు) 586
దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుచును.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వాలి.

ఇది ప్రతి వటుంబమునం దుండే వలసిన ముఖ్యోపాధము. అంగ్ల, యూనాని, దేశీయవైద్యులచే పాగ డ్రాగాంచబడియున్నది ఎన్ని దినము లుంచినను మందు గుణముదూరదు. తేలునకు మాత్రమే కాక పిలుక, కుక్క, పాము, జిడ్డి మొదలగు విషజంతువుల కాటులను మనయో గించును. వెలపాకెట్ 1-5 0-8-0 పోస్తేజి 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి వేలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇవ్వాలి. కర్తవ్యం 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనిల ష్రీ కం పే ని, 1-5 బెంకశేతమెట్టి వీధి, సాకారపేట పోడు, మద్రాసు.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126
(రిజిస్టరు కాబడినది) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది)
ఇప్పటికాలపు దుచి కనునగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞమగు సువాసనగలది. అల్పాహులగాని, చిరాముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము. నీ తువాలవై కొన్ని దినపులు చిలుకరించినచో, మనోజ్ఞమగు సువాసన ని స్తులకరించును. ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

చిన్న సైజు (అర ట్రాం)	సీసా 1-5	రు 0-8-0
మధ్యరకము సైజు 1-ట్రాం	" "	" 0-12-0
వేరొక సైజు 2 "	" "	" 1-4-0
పెద్ద సైజు 4 "	లేక 1/2 ట్రాన్సు "	" 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పత్తెల, పట్టుబడులందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులలోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలు సెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసావైద న, కాడ్డువైదను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రి దిగువవారికి వ్రాసినచో అజాకిమ్ముతుగల సువాసనకాడ్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

జాతీ ఏజంటు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమిక్ల కో; నెం. 155, జమ్నామనీదు బొంబాయి.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాయుతము
చక్కని జబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల కొర
కోలును. నాయువు
పోట్ల పొగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.

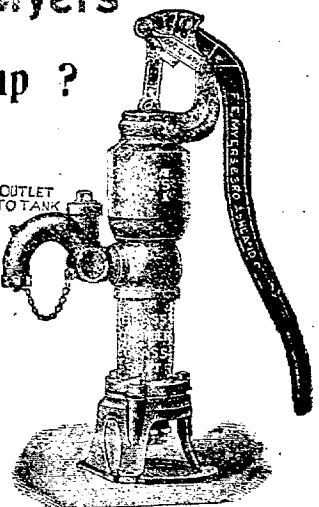
ప్రతియింటు నుండవలసిగది.
వనమూలికలచే ముంబూ దేశీ మందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనము, దీనిని, బొంబాయి ఆండ్ల నగరాను

తక్షణము దరఖాస్తుచేయుడు. కొద్దిప్రతులు మాత్రమే.
భారతదేశ సేవకు రాలైన
లోకమాత ఆనిబిసంటు చరిత్ర
ఇది ఆంధ్ర దేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు
గా. హరిసర్వోత్తమరావు పంతులు ఎం. ఏ.
గారిచే సులభ శైలిని వ్రాయబడినది. వెల 12 అణాలు.
తక్షణము ఈ క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు:— (916)
ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంకసాలవీధి సాహుకార్పేట, మద్రాసు.

What is a Myers PATENTED

Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

587 K. B. Joshi & Co., 321, Hornby Road Fort Bombay

ఆనంద ముద్రాలయమునకు

తెనుగు ప్రాధులను దిద్దుబాటు చేయుటకు తగిన అభ్యాసము బాగరూకత గల Examiner కావలయును. ఆంధ్రభాషా పరిజ్ఞానము కొంత సంస్కృత శబ్ద వ్యుత్పత్తియు నుండవలయును. యంత్రాలయమందు నుండి చక్కగ తేగిన వారు అప్లికేషను పంపవలయునే కాని తదితరులు పంపకూడదు.

A. Venkateswar & Co.,
942 Ananda Press, Madras.

తక్షణము కావలయును.

పాలిసీ హోల్డరులకును, ఏజంటులకును లాభ కరమైన యిన్నా రెన్సుకంపెనీకి జిల్లా ఏజంటులును సాధారణపు ఏజంటులును తక్షణము కావలయును. నెల 1-కి 35, 25 రూక్యములు జీతము గాక కమిషను కూడ ఈయబడును. వలయు వారు ఈ క్రింది విలాసమునకు దరఖాస్తు చేసికొనవలయును.

అప్లికేషన్లు ఆగ్స్ట 25, వి. యన్ గిరం

940

నికాఖవట్టణము జిల్లా.

తక్షణము! నెల 10 అనాలు. అద్భుత నవల!

కలభాషిణి విజయ నేన:- ఇది యొక చక్కని నవల దీనిగురించి మేమెమియు చెప్పనక్కరలేదు. ఇది శ్రీ పురుష లిరువురును చదువదిగిడి. కొన్ని ప్రతులే యున్నవి.

వ్యవహార చంద్రిక:- ఇది గ్రామ మనసపు.

కరణము, ప్రియ గురువులు, గొప్పరైతులు, జమీందారులు, వ్యాపారీలు మొదలగు వారందరికి ఆనుకూలముగా నుండు టకు నాకిది అట్లు నడువరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది. నెల 12 అనాలు. అయ్యర్ అందు రావుజీ,

(898) కృష్ణవనాయని అగ్రహారం మద్రాసు. అమృతాంజనుడిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాసు.

ది నేషనలు ఫండు &

ఇండస్ట్రియల్ అసోసియేషన్ హాంబు రోడ్డు, మద్రాసు.

దీపావళి వసూలు

శ్రీ || శ్రీ || జీ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు

జాతీయ నిధి

హిందూజాతీయ నిధిభాగములయందు (చన్న రాజు ధాని కల్యాణిని) మొలకలెత్తిన పారిశ్రామికోద్యమమును పోషించుటకు నిధి నొకదానిని నేర్పరుచుటకు 1905 సం॥ కడపటి రోజులలో జీ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు సామ్యుక్త ప్రజల కొకమనిని చేసియుండిరి. దక్షిణ హిందూస్థానమున దీపావళిపండుగ ఎల్లరకు ముఖ్యముగా ఆరోజున చన్న పురి యందును, తదితర ప్రదేశములందును కొంతమంది యుండింటి కేగి అన్ని తెగలవారి నుండి సామ్యుక్త వసూలు చేయవలయు నని సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు నడిపియుండిరి. నాటి నుండియు సహజత్యాగిలగు భారతీయులు అన్ని తెగలవారను మహాపూర్వముగ తమతతోచినదానిని యధాశక్తిగ ఈ నిధికి కొంత సామ్యుక్త సమర్పించుచున్నవారు.

మనదేశమున పారిశ్రామికాభివృద్ధికి వై సంఘము వారు పారిశ్రామిక సమస్యలను గూర్చి కొన్ని ఉపన్యాసముల నిచ్చుటకు విచ్చాటులను గానించిరి. వర్తమాన సంగ్రామముచే కొన్ని పరిశ్రమలకు తానే శిల్పియవలసి వచ్చినది. అట్టి సమయమున వీరే ఉత్సాహముతో కార్యములను గడంగిరి. సంఖ్యలేక తయారుచేయుటను గూర్చియు చర్చయు కాగితము కొవ్వొత్తులు అగ్గిపుల్లల పరిశ్రమల గూర్చియు ఉపన్యాసము లీయబడినవి. చాలరుంది పరిశ్రమలందు కృషిసల్పి సాయమునకై దరఖాస్తుల సంపుకొనుచున్నవారు. అట్టి వారికి మనము సాయ మొసర్చుటలసి యున్నది.

ఆర్థిక సహాయమునకై ప్రజల కొక మనవి మన కాజధానియందు పారిశ్రామికాభివృద్ధికి మనమందరము నడుముగట్టుకొని పనిచేయవలసి యున్నది. రాజోపు దీపావళి మన కందరకు జాతియొద్దగినము గాక నాడు మన మందరము ఇంటింటికీ సామ్యుక్త వసూలు చేయవలసియున్నది. సహకారభావముతో మన మందరము కార్యములను గడంగవలయును గాన నడచుచుండు పద్ధతిములందు చందాలను వసూలుచేసి నిధికి సమర్పించవలయును. చన్న పురి గాక ఇతర ప్రదేశములందు వసూలుచేసి పుణ్యము కట్టుకొనదలచిన వారికింది వారికి వ్రాసికొనినవో విభావనప్రతికలు పంపబడును. మీరింగన్వాయయ్యగారు, సి. గోపాలమొనక, 354 గౌరవ సంయుక్త కార్యకర్తలు.

దుఃఖకరముగ వృత్తాంతము

(ఈ క్రింది ఉత్తరము నామాల వీరయ్య యను వారిచే మాకు పంపబడినది.)

ఈ క్రింది యుత్తరము దేశభిమానులగు మహావీరులకును, మోసపోయి వలసరాజ్యముల కేంద్రముల మీద నున్న కూలివాండ్రకును ప్రతికాముఖమున వెల్లడిచేయ వేడెదను. వీనికి సంబంధించిన పిల్లవానిని తిరిగి స్వదేశమునకు తీసికొని వచ్చుటకు యేలాటి ఏర్పాటులు చేయవలయునో తెలియగోరి ప్రతికాముఖమునగాని ప్రత్యేక జవాబుద్వారాగాని జవాబు దయచేయించ ప్రార్థితులు. ఇతడు కృష్ణాజిల్లాతణుకు తాలూకా లిరువతిపురం కాపురమును ఒక నర్సాదగల కమ్మకుటుంబముకు చేరియున్న నామాల పట్టెయ్య కుమారుడు చినవీరయ్యయను పేరుగలవాడు. ఈతడు క్రిందివాడు నుండి 19-5-1917 వ సం॥ న ఆతని యన్నగారు రగు వీరయ్యకు 18-7-17 న చేరిన రిజిస్టరీయ యుత్తరము ఇందులో బొంబువచ్చి తిని. ఈచిన్నవాడు సుమారు క్రింద 1915 వ సం॥ రమున యేతంత్రగాని దుర్బీచవలనో ఇల్లు వెడలిపోయెను. తమ ప్రతికాముఖమున జరుగుచున్న అధివేశ రాజ్యములలో భారతీయుల యిక్కట్టులను గురించిన వ్యాసములు విని ఇతని సోదరునికి ఆతిథిలు వెల్లియుండునేమో యని సంజేహము కలిగి ఈ ప్రాంతముల నన్ని రేవులముల డిపోలకుపోయి, వాణిజ్యచేయగా యేవిధమైన వర్తమానము తెలియక నిరాశులయి యుండిరి. ఇట్టిస్థితిలో దాదాపు 2 సం॥ రములు జరిగిన పిమ్మట 18-7-17 న ఆతని వద్దనుండి యీక్రింది యుత్తరము తని సోదరునికి చేరింది. ఉత్తరములో కొరిన ప్రకారము సామ్యుక్త నిధులుగా నీయుటకు సంశ్చిలై యెవరికి పంప కల యనో ఏమాధికారములకు వ్రాయవలయునో ఏయే పరతుల మీద వదలెదరో తెలియగోరి వ్రాసికొంటిమి. సామ్యుక్త నెట్లు బంపిన సామ్యుక్త భంగములేక పిల్లవాడు తిరిగి స్వదేశము చేరునో దయ యించి తెలియజేయగోరెదను. పిల్లవానికి తిరిగిజవాబు వ్రాసితిమిగాని నేటివరకు దానివర్తమానము తెలియనందున మాజులులతనికి చేరుననుమృతము మాకులేదు. ఆక్రిందవాడ నిబంధనలెవ్వయో ఆయగ్రిమెంటు వరకుతెల్లో తమకుగాని చెప్పి పురియందుండు దేశవాసులకుగానితేక మహాత్ములగు గాంధీగారికిగాని వలసదేశముల హతీలకన్యముఖము లారయుచున్న పోలకుదొరగారికి గాని తెలిసియుండునని మానమృతము. ఎవరికి వ్రాసెదరో మీదిత్తముపై మాభాగ్య మమరియున్నది. ఆపిల్లవానికి యుక్తవయస్సు వచ్చిన భార్యగలదు. ఆమె తీగ చూచితిరవలయునే గాని వ్రాయజాలము. ఇతనికి కేతవృద్ధురాలగు తల్లి యుగలదు. ఆమె మునుగు ఇంతయని కెప్పటకు మేరలేదు. ఇట్లెంతయిదితల్లులు, భార్యలు, భోగముగా అలాలత్మణాయని యరచుచున్నారో ప్రభుత్వమువారు రరసి వలసరాజ్య నిబంధనల పూర్తిగా మహాత్ములగు గాంధీగారు వ్రాసిన ప్రకారము తొలగింతురని నమ్ముచున్నాము. పిల్లవాడు వెల్లిని మొదలు గ్రామములోకి ఏయి తరజిల్లాల నునుభ్యుడు వచ్చినను డిపోకీపరుయొక్క యేజంట్లే యనియె, వానినేఖంగాడీలో పంపించిరియు భయమునొందుచున్నారము. ఇట్టి పరిస్థితులు ప్రభుత్వమువారు పరిశీలించి పిన్నవయస్సులగు నీలాటిపిల్లలను, డిపోకీపరు నోటబడకుండ రక్షించ ప్రార్థించెదము. మేమందఱ మత్సాకురతతో మీలేఖ కొరకెదురు చూచుచుండుము. ఇది యొకపల్లె గ్రామముగుటచే యెట్టి యేర్పాటుల జేయవలయునో దెలియకుంటిమి.

రిజిస్టరు ఉత్తరము.

“మహారాజ్యమా అన్నగారు అయిన నామాల పెద వీరయ్యగారుకు తమ తమ్ముగు నామాల చిన వీరయ్య అనేక వినయ సమస్కారములు చేసి చేయంగల విన్నపములు. ఇచ్చట క్రిందవాడ వాటే యట్టులో తేచుము. ఆచ్చట మీ యొక్క తేమాతితయములను వ్రాయించి పంపిస్తూరాలయము. నేను ముందు మీ పేట యిచ్చట నుండి ఒక రిజిస్ట్రారు వృత్తరము వ్రాసివాడు. సుమారు యెనిమిది మాసములు అయినది. ఇప్పటికి ఆ జాబు మీకు అందివుండ వచ్చును. మీరు జవాబు వ్రాయని కారణము తెలియదు. ఈ జాబు చూచిన శత్రుణుల మీకు ఎన్ని పనులు వున్నప్పటికిని ముందు జవాబు వ్రాసి వెనకల రెండవని చూడవలయును. అట్లా మీరు జవాబు వ్రాయని యెడల నామస్సు అమితమయిన ధీతి గలిగివుంటున్నది. కాబట్టి జవాబు వ్రాయవలయును. నేను మిమ్ములను విడనాడి క్రిందవాడ వెల్లివాడు. అని మీరుచున్నారో క్రోధమున్నట్లు తోచుచున్నది. మీమాటలు వినక

పోవడములను నాగతి యీ ప్రకారముగా యున్నది. బ్రహ్మ వ్రాసిన లిఖితము తుడిచివేయను యెవరి వశముగాదు. నేను మన దేశము రావలయు ననుకుంటే నా చేతులో ఒక రాగి దమ్మడిలేదు. అన్నకస్తానికి నిండా యిబ్బందిగా వున్నది. ఈ దేశము వచ్చినవాడు యావత్తుండి కూడా రాగిదమ్మడి లేకుండా ఆనస్థమడుతూ వున్నాడు. కాబట్టి మన దేశమునకున్న యీక్రిందవాడకున్న సంబంధముగూడ ప్రియయొక్క వెళ్లడము దాదాపు రెండు మాసములు ప్రయాణము లవును. ఇంత మార్గము నడచి వచ్చుటకు దారికూడా లేదు. కాబట్టి మీరు నా మీద దయయించి, యీ జాబును మీరు చూచుకున్న తక్షణము ప్రియరుకు ఛార్జి పా 14-0-0. పదు నాలుగు పానులు అనగా రు 210-0-0 రూపాయలను రెండువందల పది రూపాయలను నేను యిచ్చట ఆగ్రిమెంటు వ్రాసి యిచ్చిన దానికి 14-0-0 పదు నాలుగు పానులను అనగా రు 210-0-0 రెండువందల పది రూపాయలను వెరకి మొత్తము పా 28-0-0 పానులు అనగా రు 420-0-0 నాలుగువందల యిరువది రూపాయలు అవుతున్నది. కాబట్టి మీరు యీ పంకము మనియార్డరు ద్వారా అంపవలయును. తరువాత నేను దేశము వచ్చి తీర్చగల వాడను. అట్లుమీరు నన్నుని యెడల నావంతుకు వచ్చినపొలము అయిన అమ్మి నాకుడబ్బు అంపవలయును. నాకు పిల్లను యిచ్చిన మా మేనమామ గానును మా అత్తగారును నేను ఈదేశము వెల్లి నా నని యెంతమాత్రము దూషించవద్దు. “చింతూరి జిల్లా వెంకప్ప అప్పగారికి కూడ నమస్కారములు- మీరు అయిన యీడబ్బు అంపించినయెడల నేను వచ్చి తీర్చుకోగలవాడను. మీరు యావత్తుండి నా వైన దయలువుంచి యంతమాత్రము నాకు సహాయము చేయవలయును అని మిమ్ముల యావత్తు మండికి ప్రార్థనలుచేయుచున్నాను.” బొబ్బి వెంకట్రాయులు బావగారికి అనేక నమస్కారములు- మీరు అయిన నాకు యంతమాత్రము సహాయము చేయవలయును. ఇప్పుడు పొలము యవరుచే నెదిన్నీ వ్రాయించ కోరుతాను. కాబట్టి మీరు యావత్తుండి ఉభయులు నామీద దయలువుంచి వెంటనే జవాబువ్రాసి తరువాత రెండోపని చూడవలయును. మీరు చెప్పవట్లు ముకువచ్చి ఆచ్చట పోలీసువారిని విచారించి ఆచ్చటనుంచి డబ్బు ట్రైన్ డాడ్కు అంపవలయును. నా యొక్క అడ్రెస్ క్రిందవాడ వాటే యట్టు కాచి నెను పోస్టు ముసన్ కాన్ మానేజరు వైరిలాసము చిత్తగించి నామాల వీరయ్యకు యిప్పించవలయును అని వ్రాస్తే నాకు అందుతున్నది. ఇంతేసంగతులు చిత్తగించవలయును. పెద్దలకు వందలములు. చిన్నలకు వీరకలు.

సాక్ష్యం వేంకటేశ్వరులు చేర్రాలు
“అట్లూరి అమృతరాయయ్య అన్నగారికి అనేక నమస్కారములు. మీరు అంతా ఆలోచించి నాయుండు దయగలిగి నట్లయితే డబ్బు పంపినపక్షమున నేను మిమ్ములకు మాడగల వాడను. ఇంతే సంగతులు మీరు డబ్బు గామమున సబు కరణములకు యెరక చేసి చారిద్వారా పంపవలయును.”

ఆంధ్రపంచమ సభాధ్యక్షులు.
వీరు భాగ్యవగరము అనగా దక్షిణ హైద్రాబాదు కాపురములు. ప్రస్తుతము నిజాముగారి విద్యుత్ కాళికార్యాలయ మున నువ్వోగులు. వీరుపంచములలో జననమొంది పంచమాభ్యుదయమునకై నిజామురాష్ట్రమున పనిచేయువారిలో ముఖ్యులు. స్వభావబుద్ధివంత ప్రత్యేకసంఘమును మాన్యసంఘమునకు వీరే ప్రతిష్ఠాపకులు. వీరు తమజాతివారిలో నహింసాప్రచారము కొరకు ప్రయత్నించిన యహింసా సంఘసభ్యులు. ఈ సంఘము ప్రస్తుతము హైద్రాబాదు జీవరత్నాభావనచారక ఫండ్ అను పేరుతో పనిచేయుచున్నది. ఇంతియేగాక హైద్రాబాదు సంఘ సంస్కార సభయందు కాంగ్రెస్సాహకసభ్యులు. హైద్రాబాదు ఆర్యమాజనునకు సభాసదులు. హైద్రాబాదు బ్రాహ్మసమాజస్థాపనకు ముఖ్యకారకులే కాక బ్రాహ్మసమాజ ప్రవేశకులకు తన్మతవీరు సెంగురధికారులుగనున్నాడు. ప్రస్తుతము ఇక్కడి పంచపాఠశాలకు కాంగ్రెస్సాహక సభ్యులు. వీరుపై నుదహరించిన సమాజములే గాన భగవద్ గాంధీయులకున్నిటికిని సకాల సహాయము చేయుటకై తా సభ్యులుగా నుండుటయేగాక తమతోగూడ పనిచేయుటకు ముప్పుని యొగురుగు కాలంటివద్లను తరఫీ చాకు చేసెను.
ప్రభుమాంధ్ర పంచమ సభాసభకు అధ్యక్షులు తమక పంచమ జాలివాడ కావతనన స్వరీధముల వీరికంటె సామ్రులు మరియొకరు కావగారు (ఒకచిత్తూరి)

వైశ్య మహాసభా కార్యక్రమము.

(ఒక విలేఖరి)

ఈనెల 2 వ తేదీన చెన్నరాష్ట్ర వైశ్యప్రముఖులు కాకినాడలో నాళం పద్మనాభం బి. ఏ. గారి ఆధ్వర్యమున కేంద్ర సమావేశమైరి. వచ్చిన వైశ్య ప్రముఖులలో ఎస్. కృష్ణస్వామిసెట్టి, నెల్లూరు ఎస్. వెంకటరంగమసెట్టి (ఒంగోలు) బి. బాపనయ్య (బందరు) ఎం. బుచ్చయ్య డి. శ్రీరామమూర్తి బి. ఏ. బి. రాఘవయ్య, గ్రంథి వేంకటరాజు (రాజమండ్రి) కె. వెంకటరాజు (పితాపురము) గార్లు నుండిరి.

సాయంత్రము 4-30 గంటలకు సభ ప్రారంభమయ్యెను. మొదట కార్యదర్శులగు సాలసా బాపనయ్యగారు సభాద్వేషముల దెలిపి పద్మనాభముగారి సభ్యత్వ స్థానమున కుపపాదించిరి. ఆ తర్వాత ఈ సభ యు ప న్యాయ స ము న ం దు ప్రస్తుత భారతీయ వ్యవస్థలను గూర్చియు భారతీయుల యాశయములను గూర్చియు కాకినాడలో ఆంధ్ర ఆన సరముగా సభ సమావేశమయిటకు గారణమును దెలిపి హిందూసంఘమును బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణేతరసంఘములని విభజించుటవలన దోషమును తెప్పి సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును గోరునెడల కాశ్రురీత్యా విభజింపబడియుండు చాతుర్వర్ణము లకు ప్రాతినిధ్య మేర్పడుటకు భావ్యముగ నుండును గాని అర్థము లేకుండునట్లు ఎట్లా విభజించుట మంచిది కాదనిరి.

అంతరము వైశ్య ప్రముఖులనుండి వచ్చిన లేఖలను తంలివార్లను సభలో చదువబడెను.

దబ్బు. బంగారయ్యసెట్టి. బి. ఏ. బి. ఎల్. (విశాఖపట్టణము) బి. వి. సుబ్బయ్యసెట్టి (నెల్లూరు) టంకాల సాంబమూర్తి (తెక్కెలి) మామిడి దేవేంద్రుడు (రాజమండ్రి) పి. ఎం. చక్రపాణిసెట్టి (కోయంబుతూరు) రా. బి. రామన పుల్లయ్య (హైదరాబాదు దక్కను) టి. బాలకృష్ణయ్యసెట్టి బి. ఏ. బి. ఎల్. (నేలము) కె. హనుమంతప్ప (రాయచూరు) ఎ. వెంకటకృష్ణయ్యసెట్టి (బెజవాడ) గార్లు తమ సానుభూతిని తంలి వార్ల మూలమునను, ఉత్తరములమూలమునను తెలిపిరి. చెన్న పురిలోని వైశ్యప్రముఖులు తమసానుభూతిని దెలుపుచుకాసన గుర్తులను ఇతర సంఘములందును వైశ్యసంఘమునకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగలేనను అభిప్రాయము నెఱిగించుచు వ్రాసిన యుత్తరమును చదువబడెను.

(1) చెన్న పురి రాష్ట్రమునందలి వైశ్యపౌరుల అవ్యాస రాజభక్తి తీర్మానము నధ్యక్షులు లుపపాదించిరి. (2) చెన్న పురి రాజధానియందలి వైశ్యములు ముఖ్యసంఘములకు సరియగు ప్రాతినిధ్యముండు ఏర్పాటుతో కాంగ్రెసులీగు సంస్కరణ ముల నామోదించు చున్నారు. అను తీర్మానమును సాలసా బాపనయ్యగారు పాదించి అత్యుత్తమ రాజకీయదురంధరులచే ఏర్పాటుకాబడిన కాంగ్రెసులీగు సంస్కరణములనుండి వైశ్య సంఘమువారు భేదించుటకు కారణములేదనియు వైశ్యసంఘ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమువలన జాతీయసౌత్వము కుదురుననియు చెప్పిరి. ఎస్. విజయరామయ్యగారు బలపరచిన వెనుక తీర్మాన మామోదించబడెను. (3) హిందూదేశము త్వరలో వస్తునిర్మాణ, పారిశ్రామిక దేశమై ప్రాముఖ్యమునకు వచ్చు ను చ న లు గలవు. గనుక, హిందూదేశ రాజకీయసభలలో కాసనసభలు (మున్నగునది) తప్పక ప్రాతినిధ్యమును పొందినట్లు ప్రాతినిధ్య మండవలయును. అను తీర్మానమును బి. బాపనయ్య గారు పాదించి ఆర్యావర్త ధనసంపదాదుల కీ యేర్పాటు ముఖ్యమని చెప్పిరి. రా||బ|| వైదా వెంకటచలపతిగారు, ఎస్. విజయరామయ్యగారు బలపఱచిన వెనుక ఆదియు నామోదించ బడెను. (4) వైశ్యసంఘము అనాదినుండి వ్యాపారముచేయు సంఘమై యుండి పారిశ్రామిక విషయములందును విశేష ముగ ప్రాటుపడుచు అభిమానము గలిగి యుండెడిదిగానను, విశేష ప్రజాసంఘ్య గలదిగానను వైశ్యసంఘ ప్రతినిధులు రాజకీయ సంస్థాపనలకు సంఘములందును, కా స న స భ ల యందును, సరియగు ప్రాతినిధ్య మొసంగబడ వలయును అను తీర్మానమును ఒంగోలు వాసులగు ఎస్. వెంకట రంగమ శ్రేష్ఠిగారు పాదించి ప్రతినిధుల దేశమునందును వర్తక, వాణిజ్య, పారిశ్రామికసంఘప్రతినిధులకును రాజకీయ సంఘములందును ప్రాతినిధ్య మున్నదనియు అట్టి ఏర్పాటు ప్రకారము ముఖ్యమగు వైశ్యసంఘమునకును కాసనసభాది సభలందును ప్రాతినిధ్య ముంచలేననియు అట్టి ప్రతినిధుల మూలముననే దేశవ్యాపార పరిశ్రమలు అభివృద్ధి నందు ననియు చెప్పిరి. డి. శ్రీరామ మూర్తిగారు బలపఱచుచు సాంఘిక ప్రాతినిధ్య విషయము సంస్కరణ విధానము నందున్నందుననే ఆమోదింపబడుచున్న దనియుచెప్పిరి. తీర్మానము ఆమోదిత మయ్యెను. (5) మాంటేగుగారిని వైశ్యసంఘములెర్రపున సందర్శించుట కీ కేంద్ర ప్రేరేపించినవారు సంఘముగా నేర్పడవలెను.

చెన్న పురి రాంధ్రసభ.

నిన్న యాదివారము సాయంత్రము చెన్న పురి రాంధ్ర సభ లలితకళాభివృద్ధి కీర్తి శేషులైన ధర్మవరము కృష్ణమూ చార్యులవారి చంద్రహాసనాటకమును విశ్లేషింప పురమందిరమున ప్రదర్శించిరి. గా. న్యాయమూర్తి దివాన్ బహదూర్, సి. కుమారస్వామి శాస్త్రిలవారి గ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. 5 గంటల కుప్రకమింపబడు నని ప్రకటింపబడిన నాటకము ఏ కారణముచేతనో 5-30 గంటల కంతకు ప్రారంభింపబడకపోయెను. అత్యుత్సాహభరితులై క్రిక్కిరి యునట్లు నాటకశాల నలంకరించిన సభ్యుల కరతాళ పదతా డన ధ్వనుల నడుమ ప్రదర్శనము ప్రారంభ మయ్యెను. కాలవి లంబనదోషమును నివర్తింపజేసికొనవలె నని కాంటోలు, గ్రంథము పూర్వప్రదర్శనమునందుకంటె కొంత యధికముగా వదలివేయబడినది. సభాసదులను సులభముగ రంజింపజేయు హాస్యరంగమును వదలివేయుట యెంతవఱకు సమంజసమో పాతకులే నిర్ణయించుకొనగలరు. ప్రప్రథమమున ప్రదర్శింపబడిన గాలన కుంభీన ససంభాషణము మున్నగు రంగముల వృత్తాంతము కడపట కుంభీనముని నోట నెల్లురు కృత్రికం పఱచియే యున్నది కనుక, అట్టి యనావశ్యక రంగములను వదలివైచి హాస్యరంగమును ప్రదర్శించియుండిన, ఇంతకన్న నెక్కువ బాగుండెడి దనుటకు సందియము లేదు. ప్రధానపాత్రముగు దుష్టబుద్ధి (కుంభీనుని) వేషము ధరించిన వెదురుమూడి శేషుగిరిరావుగారు, ఆరంభదశయందు అంత యాకస్మికముగ ప్రవర్తింపక పోయినను, రానురానుగడుచు తేలి ప్రయోగమునందలి తమయ సాధారణప్రజ్ఞను ప్రకటించినట్లు యతిశయోక్తి కాదు. వీరిని చక్కగా గుర్తెరిగినవారు వైతమనేమలు వీరే బల్లారి రాఘవాచార్యులు గారని భ్రమపడి రని చెప్పినవో, ప్రదర్శనవైపునందు వీరు చాలవఱకు రాఘవాచార్యులు గారిని మఱపించి రనుట యనావశ్యకము. కథానాటకుడు చంద్రహాసుడు. చంద్రహాసవేషము ధరించిన ఎస్. వేంకట సుబ్బయ్య శాస్త్రి గారి సంగీతము మనోహరమై యున్నను, ఆకృతిని బట్టియు అభినయమును బట్టియు వీరు కృంగారనాయక పాత్రమును ధరించుట యనుచిత మని ప్రేక్షకు లభిప్రాయ పడిరి. ఆ ట్లునటచే వీర సుసంధ్ధు లని యర్థము కాదు. తన వెంపు గు రంధ్రని బండిగ్రస్తుని గావించితి నని చెప్పికప్పుడు చంద్ర హాసుడు గుష్టబుద్ధివై చూపిన క్రొధరసము ప్రత్యేక ప్రశంసా పాత్రము. ఇక కథానాయకల విషయము విచారితము. చంపక వేషము దాల్చిక జి. రామచంద్రయ్య గారి ముఖమున రస మధికతరముగా ఒప్పెనుట నిర్వివాదాంశమై యున్నను, విషయ వేషము ధరించిన జి. వేంకటకృష్ణయ్య గారు వారికన్న నెక్కువ ప్రాధమ్యముగా తమ ప్రయోగభాగమును నిర్వహించి రనుటకు సందియము లేదు. ఇట్టి ప్రయోగవైపునందు గల యా యుభయులకును త గ న నాయకుడు యొ దొ ర కుట కష్టము గనుక, వీరిలో వీరే నాయకానాయకపాత్రము లమర్చుకొనినయెడ, ఆ నాటకము సర్వోత్కృష్టముగా నుండు నని ప్రేక్షకు లనేకులు విశ్వసించుచున్నారు. ఆకృతిని బట్టి వేంకటకృష్ణయ్య గారు కథానాయకత్వమున కన్న లని ప్రత్యేకించి చెప్పట యనావశ్యకము. వరుసపాత్రలను బట్టియే కాక వాసంతిక ప్రదర్శనమునందు మాత్ర చంద్రహాసుని తో బుట్టువలె కన్పట్టె. నాటక ప్రయోగము మొత్తముమీద మనోహరముగా నున్న దనుట కెంతయు సంతసించు చున్నారము.

రా|| సా|| కలవల రామానుజము సెట్టిగారు, (సంఘాధ్యక్షులు) రా|| బ|| వైదా- వెంకటచలపతిగారు, నాళం పద్మనాభము గారు, నల్ల గురుస్వామిసెట్టిగారు, పశ్చిమ సర్కిలు ఆర్య వైశ్యసభాధ్యక్షులు. పి. ఎం. చక్రపాణిసెట్టిగారు, రా|| సా|| శేర్ల రామమూర్తి సెట్టిగారు, మోతే గంగరాజుగారు, రా|| సా|| టి. నందెరుమాల సెట్టిగారు, వేమూరి పార్థసారథిసెట్టి గారు, పి. వి. కృష్ణస్వామిసెట్టిగారు, పి. అయ్యన్న సెట్టిగారు మిట్టా పద్మనాభంసెట్టిగారు, సాలసా బాపనయ్యగారు, సంఘాధ్యక్షునిచే నియమింపబడు నింకొక సభ్యుడు. అను తీర్మానమును పి. సి. వెంకటనారాయణ గారు రుపపాదించ నాళం రామలింగయ్యగారు రనువదిచిరి. ఆమోదిత మయ్యెను. మాంటేగుగారి కొసంగవలసిన విజ్ఞప్తిని తయారు చేయుటకు నాళంపద్మనాభం, నల్ల గురుస్వామిసెట్టి ఎస్. బాపనయ్య ఎస్. విజయరామయ్య, కె. జి. బాబురావుగార్లు సంఘముగా నేర్పడవలె నను తీర్మానమును నాళం రామలింగయ్యగారు రుపపాదించ వైదా ప్రవర్తనారామణి మూర్తిగారు అనున దింప ఆమోదితమయ్యెను. సభ ఆన్వంతము ఆంధ్రముననే జరిగెను. ఆధ్యక్షులకు వందనములతో సభ ముగి సెను.

గంధిగారి మహాజరులు.

ఆంధ్రదేశ స్వరాజ్యసంఘ కార్యదర్శిగా రిట్లు వ్రాయు చున్నాడు.

మాంటేగుయంత్రానికి వివేదింపవలసిన మహాజరులు ఈ నవంబరు నెల పదియవ తేదీ లోపుగా చెన్న పట్టణమునకు చేర వలసియున్నది. పోస్టులో లై లులో వచ్చుట యగిన ఆలస్య ములు పొరబాటులు జరుగవచ్చును. కాబట్టి ఆయా జిల్లాకు ఈ కేంద్ర కనుబరచబోవు రీతిని ఒక్కొక్కరిని ప్రార్థించి యున్నాము. ఆయా జిల్లావారు వారివద్దకు తొమ్మిదవ తేదీ వై నను మహాజరులను చేర్చవలయును. వారు పదియవ తేదీకి ఇచ్చటికి అంద చేయుదురు.

1 గంజాము:— ఎ. అప్పలనగనయ్యగారు, 2 రహం పురము. 2 విశాఖపట్టణము: గా. భూపతిరాజు వెంకటపతి రాజుగారు, విశాఖపట్టణము. 3 గోదావరి. గా. కొచ్చర్లకోట వెంకటకృష్ణారావు బహదూరు బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎమ్ బందరు. 4 కృష్ణ. భో. పట్టాభినితారాయ్యగారు బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎమ్ బందరు. 5 గుంటూరు. కొండ. వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు. గుంటూరు. 6 నెల్లూరు. టంగుంటి. వెంకటసుబ్బయ్యగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. నెల్లూరు. గోదన్నులు. రావుబహదూరు ఎస్. వి. నంసింహారావుగారు కర్నూలు. 8 కడప. ఎ. నంజుడప్పగారు, కడప. 9 బల్లారి. రావుబహదూర్ సి. వి. సుబ్రహ్మణ్యముగారు, బళ్ళారి. 10 అనంతపురము. హట్టి శంకరరావుగారు బి. ఏ. ధర్మవరము. 11 చిత్తూరు. సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యంగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. చిత్తూరు. 12 కుప్పము. చిత్తూరుకు పంపినను పంపవచ్చును. ఉత్తరకర్ణాటకు జిల్లాలో ఏర్పడినవారికి పంపవచ్చును.

చెంగల్పట్టు } తమతమ జిల్లాలలో ఏర్పడినవారికి పంపవచ్చును సేలము. సి. పి. రామస్వామయ్యగారికి పంపవలెను.

వ్యవధి యింకను ఎక్కువ చేయుటకు వీలులేనా యని అనేకులు ప్రశ్న లగుచున్నారు. నిజముగా ప్రభుత్వమువారు కొరతగడి మనము పంపు మహాజరుయొక్క ప్రతి. దానిని ముందుగా వారు ఏర్పరచిన తేదీలోపల పంపిన యెడల సంతక ములుమాంటేగుగారు ఇచ్చటికి వచ్చువరకును గూడ చే యించుమండినను ప్రభుత్వాధికారుల కెలాటి యభ్యంతర మును నుండగూడదు. నష్టము రాబోదు. ఇదియంతయు ప్రభు త్యాధికారు లెరుగని సంగతిగాదు. ఇందు కనుగుణముగా వారు నడచుకొందురనియు నమ్మకగియున్నది. కాని వాస్తవే. చేయుదురని నిష్కర్షగా చెప్పటకు రాదు. ఒకవేళ నవంబరు 10 వ తేదీకి తరువాత ప్రేమేమియు తీసికొనవలసిన సందర్భమును. అందువలన సాధ్యమైనంత సంపూర్ణముగా 10 వ తేదీ లోపుగా మనము పని జరుపుట యుత్తమము. ఎల్లవిధముల కష్టపడి నాటికి కాగల పని యంతయు చేయించి పంపిన యెడల జరిగిన పనిని నాటికి ప్రభుత్వాధికారుల యెదుటనిడి “ ఇంకను పనిజరుపుటకు శక్తి అవకాశము లున్నవి. మాకు ఇది వరకు గొరికినకాలము స్వల్పము. తప్పక ముందునకు మాంటే గుగారు వచ్చువరకు మేము సంతకములు తీసికొందుము. ఆ సంతకములను మీరు వారికి సమర్పించి తీరవలసియుండును ” అని యడుగవచ్చును. ఆ ప్రార్థనను అధికారులు మన్నింపక తీరదు. కాబట్టి, నవంబరు తొమ్మిదవ తేదీ లోపుగా సాధ్యమైనంత పనిచేసి సంతకము లైనను మహాజరులను దగ్గర పెట్టుకొనక పంపి వేయవలసినది.

అంతటితో పనిపూర్తి యయినదని ఆలోచింపక క్రొత్త ప్రతులు తీసికొని ఎప్పటికలెనే పని సాగించవలసినది.

అత్యుత్సాహముతో నేటి దినము ఈ విషయమున పని చేయుమందు ఆంధ్రపుత్రు లెల్లరును దేశముయొక్క వందన ములకు పాత్రులు. దేశముపక్షమునను స్వరాజ్య సమితి పక్ష మునను వారి కందరకును అభివందనముల నావరించుచున్నాను. గా. హరిసర్వోత్తమరావు.

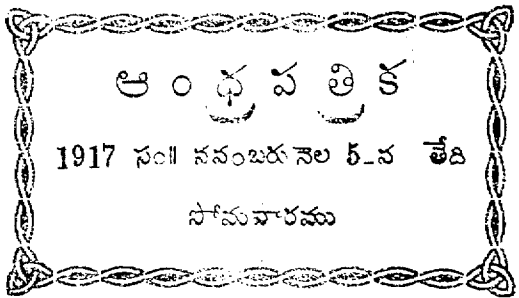
మ్యూనిసిపల్ లాంతరులు పగులగొట్టబడుట:— కన్న గూరులో నొక మోస్తాబాతివాడు కొన్ని మ్యూనిసిపల్ లాంత రులను పగులగొట్టినందుకు వానికి 100 రూ||లు జుల్కావా ణింపబడెను.

ఉచితము.
గదాధర
మనోహరమగు నవల.
అచ్చిన:— హెచ్.బి.ఎం.ఏ. అండు సెన్సు,
948 పోస్టుబాక్సు 27, మద్రాసు.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల - బందరు.

దీపావళి వసూళ్లు.

ఆంధ్రమాతృపుత్రులు ఆంధ్రదేశ మ దన్నిచో
టులను దీపావళి వర్షాదినమున సొమ్మును వసూలు
చేసిమాతృపూజ జేయ బ్రాధితులు.

లం ద ను

ఆంగ్లో హైందవుని హెచ్చరిక.

మాంటాగూగారి ప్రకటనము ప్రాత ఆంగ్లో
హైందవులను నిద్రనుండి మేల్కొల్పుచున్నది.
మాన్వేక్షభువుగారి చుదురిని మాంటాగూగారు
భారతదేశపు వడిలో నైచెదరేమో యని, వీరు
దిగ్విజయ జెందియున్నారు. తమ బంధువర్గమునకు
సంస్కరణప్రదానానంతరము ఉన్నతోద్యోగ
ములు పూర్వముందువలె సులభముగ లభింప
వేమో యని వీరు దిగులుజెంది యున్నారు. తమ
తనయులు హిందూదేశమును పాదుపాలనలె నేలు
కాలము సమాప్తిజెందునని వీరు తలచికొనినపుడు,
వీరిలో జనించు రోషవిపాదములు యూహింప దగి
నవేగాని, వర్ణవివేకదగినవిగావు. ఇట్టికష్టసమయమున
వీరిలో నొక్కొక్కరే నడుములు విగించి సంస్కరణముల
కష్టపడ భగీరథప్రయత్నముల గావించుచున్నారు.
మాంటాగూగారు కాలప్రవాహమున నడువలసి వచ్చి
చున్నారని ఎరుంగలేక, తమ స్వలాభములకు భంగము
గావించ యత్నించుచున్నారని వీరు దలంచుచూ, తమ
రోషావల మంతయు వాటిపై గురిపించుచున్నారు. సభల
గావించు చున్నారు. ఉపన్యాసముల నొసగు
చున్నారు. తీర్మానము లుచున్నారు. మాంటాగూగారిని
బహిష్కరించెదమని జెడచించుచున్నారు. నేటి
తంత్రీవార్తలూ ఒక ఆంగ్లోహైందవుడు హైందవ
ప్రభుత్వమును హెచ్చించుచూ, వ్యాసపరివరలను
“ఉపసంహరించు” అని ప్రకటించి మొదలైనట్లు
గానగును. ప్రభుత్వము వ్యాసపరివరలను భారతీయుల
యభ్యుదయమున మిత్రులై హిందూదేశమునకు తిరిగి
ముగిసినది మిగిలి వ్యాసముల సారాంశము లిక
ముందు వెలువడును.

వ్యాసకర్త భారతదేశమున పరిభ్రమించు
ములు విలువయును కాలమును వ్యయపఱచెను
ఇదియే వీరికి భారతదేశసమస్య గూర్చి వ్రాయు
టకు గల ముఖ్యముగాని పునాదు నామమును
వెల్లడించిన బాగుండెడిది. అటుగాక తమ
నామమును మరుగుపఱచుట యనుమానములకు
కారణమగుచున్నది. రాజకీయ విషయములపై
వ్యాసముల వ్రాయవారి యర్హత గూర్చి విచారించుటకు,
వారి నామము ప్రజలకు తెలియుట యవసరము.
వారికి గల లోకానుభవము, ప్రస్తుత పరిస్థితుల
పరిచయము, ప్రజల యెడ సానుభూతి మొదలగు
విషయములు ప్రపంచమునకు వెల్లడియగుట
ముఖ్యసరము. వీరు పరు నారు వత్సరములు
హిందూదేశములో నివసించుట వంతోష్ప్రదమే
గాని, వీరు నివసించిన కాలము

“ప్రళయము”నకు ముందో వెనుకనో దెలియగోరు
చున్నాము. 1905-వ సంవత్సరమునకు బూర్వపు
జ్ఞాందూదేశమునకును 1907-వ సంవత్సరపు
జ్ఞాందూదేశమునకును సంబంధము లేనటుల గ
న్పట్టును. జాతీయభావము దేశమునం దంతను
వ్యాపించి 1905 వ సంవత్సరము నుండి యు
నూతన సం దేశము నొసగినది. జాతీయ
జ్యోత్సవమే పూర్ణముగ మారెను. స్వరాజ్యదర్శ
ము కనులకు దూరముగ పొడగట్టెను. సంగ్రామ
సూరంభించిన పిమ్మట జాతీయ హృదయము
స్వచ్ఛందమై ప్రకాశించెను. స్వపరిపాలనదర్శ
ము జాతీయదృష్టికి చేరువ నిలచెను. భారత
జాతి ఆత్మోపలభిని గాంచుటకై శరుణమునకు
సద్గమించుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో ప్రస్తుత పరిస్థితుల
నెరుగని వ్యాసకర్త హిందూదేశసమస్యను గూర్చి
వ్రాయ మొదలైనచో, “ఓవేవాను వింకిలు”
బోలె పరిహాసాస్పదమగుట నిశ్చయము. వ్యాస
సారాంశము జూచిన, వీరికి దేశసమస్యలయెడ గల
జ్ఞానము యత్యల్పమని సుగోచరమగు చున్నది.
పదునారు వత్సరములకన్న వైకాలము హిందూ
దేశమున నివసించి, అందలి ప్రజలగూర్చి గాని
వారి నాగరికత యాచార వ్యవహారముల గూర్చి
గాని గ్రహింపలేక, స్వదేశమునకు వెడలి కట్టు
కథల బ్రచురించిన ఆంగ్లోహైందవ మహామహు
లనేకులు గలరు. వీరు ప్రజలతో గలసి మెలసి తిరు
గుట కిచ్చగింపరు. అట్టి కార్యముచే తమ ప్రతిభ
కెట్టి లోటు వాటిల్లునో యని వీరికి వెఱపు. వీరికి
దేశీయులలో గల పరిచయాలందరును తమ వంట
వాండ్లు. వారిని గూర్చిన యనుభవముల దెలు
పుచూ వీరు దీర్ఘ వ్యాసముల వ్రాయగలరు.
వారి వర్తనము వాధారపరచి కొని
భారతీయుల వర్తనము గూర్చి విమర్శనముల లిఖి
తురు. వేటాడటకు తఱచుగ వెడలుటచే, వ్యా
సముల గూర్చియు, ఘోరసర్వముల గూర్చియు
వీరు దెలుపగలరు. తాము వ్రాయు కథలలో హిం
దూదేశము ఘోరసర్వములకును, క్రూరవన్య
మృగములకును ఆలకాల మని దెలుపుచుండుట
సర్వసామాన్యము. మరచితిమి. హిందూదేశముం
దలి గారడీవాండ్లు వీరిదృష్టి నాకర్షించుచుండును.
మామిడితొకను పాతి, ఫలసమన్విత మగు చూత
వృక్షము దెప్పించుటయు, బుట్టలోనున్న మనుజుడు
మాయమగుటయు మొదలగు విచిత్రములు వీరి
దృష్టి నాకర్షించును.

కాని అధునిక రాజకీయసమస్యల జర్చించు
ట కీజ్ఞాన మక్కరకురాదు. ప్రభుత్వమువారి
తరుణమున అపాయకరమగు సంస్కరణముల బ్రవే
శపెట్టవరని, హిందూదేశమున అలజడి కలుగు
చున్నదట. హిందూదేశము దీభావ మెవరిలో
జనించినదో, వీరు దెలుపలేదు. కొందరు ఆంగ్లో
హైందవులమందును, వారి యనుచరు లగు
యత్యల్పసంఖ్యాకు లగు భారతీయులలోను యీ
భావము వ్యాపించుట సత్యమే యని చెప్ప
వచ్చును. అంతయు కాని, హిందూదేశముదం
తను సంస్కరణముల గూర్చి భయము వ్యాపి
చినదని వీరు దెలుపదలచినచో, వీరి యజ్ఞానము
గూర్చి జాలి గలుగక మానదు. ప్రభుత్వమువారిపై
సంస్కరణముల నొసగెదరోప్రజలకు తెలియలేదు.
స్వలాభ మంతరించు దిన మే తెంచుచున్న దని,
కొందరు ఆంగ్లో హైందవులు మాంటాగూగారి
రాక ఫలప్రదము గాకుండ గావించుచున్న యాం
దోళనముచే, రానున్న సంస్కరణములు యభి
వృద్ధికి ప్రతికూలముగ నుండునేమో యని మాత్ర
ము ప్రజలలో భీతి వ్యాపించిన మాట సత్యము.
ఇందుకు నిన్నటిదినము ఘోరలేహలో ఆంగ్లో

హైందవుల కలవరము గూర్చి, తమ యసమృత్తి
దృఢముగ దెలుపుచూ గావించిన తీర్మానములే
నిదర్శనము. ఆ సభావృత్తాంతమును వేరొకచో
బ్రచురించితిమి.

విద్యాధికులపై ఈ వ్యాసకర్తకు గల యేవ
గింపు, వీరి జాతి కంతకును వ్యాపించియున్నదే.
ఇందుకు కారణము కరతలామలకమే. విద్యా
ధికులే వీరితో సమానపనపుల నలంకరించుటకై
యత్నించుచున్నారు. విద్యాధికులే ప్రజాశయము
లను వెలిబుచ్చుచున్నారు. విద్యాధికులే, వీరి నిరం
కుశము దగ్గించుటకై, స్వపరిపాలనము గోరుచున్నా
రు. భారతీయులకు విద్య నొసగ ప్రారంభించిన దిన
మే వీరి ప్రతిభకు దుర్గినము. విద్యాధికుల తృప్తిబర
చుటకయి, ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుటచే,
ఆంగ్లోహైందవుల ప్రతిభకు భంగము కలుగుటయే
గాక రాజభక్తిసముచేతులగు శూరజాతుల వాం
ఛలకు గూడ భంగము గలుగుచున్నదని, ఈ విలే
ఖరి హెచ్చరించుచున్నాడు. ఈ విలేఖరి పరిపాలనా
బాధ్యత వహించుచో, శూరజాతు లనువారి కు
న్నతపదవులొసగి, విద్యాధికులను బహిష్కరించి,
ప్రవ్యను దేశముందువలె మోటుబలమునకు ప్రా
ధాన్య మిచ్చుట నిశ్చయము. పరాత్పరు డట్టి
విపత్తునుండి భారతదేశమును రక్షించుగాక !

ఈ వ్యాసకర్తవంటి వారు, సామాన్యలాభము
గాని, సంగ్రామాదర్శముల గాని, ఆంగ్లదేశ గౌరవ
ముగాని, లక్ష్యమునం దుంచుకొనక, కేవలము స్వ
లాభముకొరకై పెరుగులాడుచున్నారు. వీరుదేశా
భివృద్ధికి గావించు ప్రయత్నములను భంగపఱచి,
మాంటాగూగారి రాక జయప్రదమై, దేశవాం
ఛలు ఫలించునటుల, భారతీయు నాయకు లెల్లరు
ప్రయత్నించు టముఖ్యసరము. నిరాశచే బయ
లైపోవిన పురాతనాంగ్లోహైందవుల రోషవాక్య
ములపై, ఆంగ్ల రాజ్యాంగ వేత్తలు లక్ష్యముంచ
జాలరు.

ఒంగోలు మ్యునిసిపల్ సంఘము.

ఈ సంఘమువారు 1916-17 సంవత్సర
మున 27 సభల జరిపిరి. అందు రెండుసభలు నియ
మితసంఖ్య రాక నాపుజేయబడినవి. ఈ వత్సర
మున ఆదాయముకన్న వ్యయ మధిక మయినది.
ఆదాయము రు 28281-10-10 లు. వ్యయము
రు 33249-5-0 లు. పన్నులు వసూలు జేయు
టకు నిర్బంధపద్ధతు లవలంబించబడినను, పన్నుల
వసూలు తృప్తికరముగ లేదు. రోడ్ల మరమ్మత్తు
కొరకై రు 1351-8-10 లు వెచ్చించబడిన వని,
వీరి నివేదికము దెలుపుచున్నది. ఈ ధనము, నూ
తనబాటలను నైచుటకన్న పూర్వపుబాటల మర
మ్మత్తు నిమిత్తమై వెచ్చించబడినదని, సంఘనివేది
కము దెలిపినది. కలెక్టరుగారు రోడ్ల మంధిసితి
యందున్నవని తమ విమర్శనములో దెలిపిరి. ఇం
దుపై ప్రభుత్వమువారు తమ సందియముల దెలి
పిరి. రు 1351-8-10 లు రోడ్లపై వెచ్చించబడిన
వని వైన దెలిపితిమి. 1915-16 సంవత్సరపు
నివేదికమును, కలెక్టరుగారు విమర్శించుచూ, ఆ
వత్సరపు మరమ్మత్తులకు 1300 రూప్యములు
మ్యునిసిపలు సంఘము బాకీజేలినదని తెలిపిరి. అ
టులయినచో, ఆ బాకీ మొత్తమును 1916-17-వ
సంవత్సరమున సంఘము వారు దీర్చియుండవలెను.
ఈ బాకీపోగా, రోడ్లపై సంఘము వారు వ్యయపెట్టె
నది రు 51-8-10 లని గాన్పించుచున్నది. ఇంతస్వ
ల్పమొత్తముతో గావించబడిన మరమ్మత్తులతో
రోడ్లు మంధిసితియందున్నవని కలెక్టరుగారు
దెలిపిరి, ప్రభుత్వమువారికి గోచరింపలేదు. ఇం

వృత్తాంతములు

స్వప్రతిపాలనోద్యమమునకు కృతజ్ఞతలు కరచి... నొక క్రొత్త మహమ్మదీయ సంఘ మేర్పరచబడినది.

క్రిందటి గురువారమునాటి సామంతాలము సర్వ మై కేలు ఓడ్యమును గారు జీలమునగరమున రెండవ దర్బారును గావించిరి.

సింధిబాధ్యంకి దివానా యెత్తివేయబడెను. కొంతమంది దైత్యుల అబాగ్రత్తయే దీనికి కారణము గాన వారిచే నప్తముల నిష్పింపవలసినదనుచు సింధు కమిషనరుగారి కోర్టులో దావాచేసిరి.

లింగాయతులు కొందఱు బెల్గాములో నొక పెద్దసభను గావించి అనేక తీర్మానములను జేసిరి. తమ జాతివారికి బాంబాయి శాసనసభలో విరుగుదు సభ్యులు తమచే నియమింపబడవలయుననిరి.

పంజాబు శాసనసభ ఈ నెల 6-న తేదీని లాహోరులో సమావేశమగును. అనధికారసభ్యుల అనేక తీర్మానముల ప్రవేశపెట్టెదరు. సభాసభ్యుల మనవికారసభ్యులు సాంపత్తికాధిక నివేదనమును తర్కించునని త్తమిదివరలోనే ముగ్గురు సభ్యుల నెన్నుకొందురు.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సంఘమువారు బొంబాయికి విచ్చేసి ఉడట పాఠశాలలను, విద్యార్థి వసతిగృహములను సందర్శించిరి. శుక్రవారమునాడు వారు పూనాజూడబోయిరి. ఆదివారమునాడు బొంబాయికి మరలిరి. రాబోవు బుధవారమునాడు వారు ఆలహాబాదునకు బోవుదురు.

జీలము దర్బారులో గంభీరోపన్యాసము నొసగుచు పంజాబు రాష్ట్రము యుద్ధము నిమిత్తము 2,20,000 ల మంది మనుష్యుల సంవేసెననియు అందు మూటికి 30 మంది చొప్పున యుద్ధభటులుగ నున్నారనియు ఓడ్యముగారు చెప్పిరి. ఉపన్యాసాంతరము బహుమతులును, బిరుదులును, సహదులు నొసగబడెను.

రిక్షాబండిలో గనుట:—ఈ నెల 2 వ తేదీని కూనూరు నకు సమీపములో నుండి మిల్క్-విలేజినుండి యొక ఆంగ్ల భారతీయ గర్భిణి స్త్రీ, కూనూరులోనికి లాలి ఆస్పత్రికి యొక రిక్షాబండిలో బోవుచు బండిలోనే ప్రసవమయ్యెను. పిదప మాతా శిశువులు ఆస్పత్రిలో జేర్చుకొనబడిరి.

రంగూనులో మాత్రయమ హేయతు ఆమ స్త్రీ బలవంతమున నొక దొంగచేతనుండి కత్తి నూడబెరికి వానిని భయపెట్టి తనతో వచ్చు నిరువురయొక్కయు తనయొక్కయు భవమాన ప్రాణముల దక్కించుకొనినందులకు మెచ్చి పోలీసు కమిషనరుగారు రామెకు రూ 50 బహుమతిని బంగారు మురుగుల జోడును బహుమతి జేసిరి.

పోస్టాఫీసు సర్టిఫికేట్లను కొలిది జలకే కొంతమంది బూటకులు తెలియనివారివద్ద నుండి సంగ్రహించుకొనుటను జెలిసికొని పంజాబు దొరతనమువారి కట్టు చేయబడదనియు, పోస్టుమాస్టరు జనరలుగారి యనుమతి నొందిన ఏపోస్టాఫీసువద్ద నైనను ఆపన్న పత్రమును రొక్కముగ మార్చివేయవచ్చు ననియు సెక్రటరీ ప్రకటన నడిపిరి.

కనిస్తేలులు ఎరుగొనవలడు:—కన్నమారులోని తేలగుక్రొయలో రెండు క్రొయల వారలకు కలిగిన కొట్టులాటలు, తన్నులాటలుగూర్చి భోగట్టులు చేయుటకు బోయిన ఇద్దఱుకనిస్తేలులు ఇరువురచే నెదిరింపబడిరి. కనిస్తేలులిరువురును తమ్మునెదిరించినవారినై కేసుచేసిరి. కేసు విచారణాంతరము ముద్దాయి లిరువురుకు చెరియొక యాదామసములు కడన కీడు విధింపబడెను.

సారానిసాలో సమద్రములోనికి దుముకుట:—కొలంబోలో గతబుధవారమున కృష్ణస్వామి ఆసు సెక్రటరీ వారు సారాత్రాగి నివాసే నొక రిక్షాబండిలో గూర్చుండి సమద్రపుగట్టుననే పోవుచుండగ నెరు ఆకస్మికముగ బండి నుండి క్రిందకు దుమికి పరుగెత్తిపోయి గట్టుమీదనుండి నీటి

లోనికి దుమికెను. అచ్చట నుండిన యిద్దరు పోలీసువారు నీటి లోనికి దిగి వానిని గట్టునకు యీడ్చుకొనివచ్చి వానినై స్వహత్యక్రింద కేసుచేసిరి. వానికి మేజిస్ట్రేటుగారు 50 లా... లు జుల్మానాను విధించిరి.

గడితాళములు విరుగగొట్టబడి సామాను అపహరింపబడుట:—కలకత్తాలో తియేటరు కోడ్లు నెం 41 రక గృహమందు గాపుర ముండిన మేడములోను ఎడ్మి అనునొక పాశ్చాత్యస్త్రీ ఇదిగఱ కాటుమాసములక్రిందట తాము నివ్వాకు బోవుపురస్కము తమ సామానునంతను నొక గోదాములో నొక గదియందుంచి దానికి తాళములువేసిరి. తిరిగి యామె కలకత్తాకువచ్చి చూచునప్పటికి తాళములు విరుగగొట్టబడి అందుండిన సామాను అపహరింపబడియుండెను. దాని నామె పోలీసువారికి తెలియజేసెను.

వైపురము మసీదు గందరగోళము:—ఒకదినమునకొందరు మోస్తాబాలరులు మసీదు అంతర్భాగమునకు బోవుటకు యత్నించిరి. వారిని కొందఱు పూర్వాయన లానులు లోనికి పోకుండనాటంకపరచిరి. ఉభయపార్టీలవారికి జగదముకలిగెను. ఇరుపక్షములవారిలో 415 గురికి గాయములు జరిగినవి. పోలీసువారు సమయమునకు రానియెడల పోలీసాధ్యక్షులు కూడ కలుగునంత హోరాహోరీ పోట్లాట జరిగెను. పోలీసువారు రెండుపార్టీలవారిపై కేసుచేసిరి. ఇరుపక్షముల వారిలో చేరి యాదుగురపై నేరములు మోపబడెను. కొందఱికి ఖయదుశిక్షయు మిగిలినవారికి జుల్మానాలును విధింపబడెను.

సింహళములోని బేటికాలోయ సరస్సుపై జరిగిన ప్రమాదము:—గత గురువారము ఉదయమున వెసలిను మత బోధకులగు కనగకాబిగారు ఇద్దఱి విద్యార్థులలో గూడ బేటికాలోయ సరస్సుపై పడవమీద బేటికాలోయ పురమునకు బోవుచుండిరి. వారు దరిచేరుటకు నుమారు 50 గజముల దూరములో నుండినపుడు పెద్దగాలి వీచుటచే పడవ గొడుగు చాటాయెను. పడవ కళానులును వీరు మువ్వయును నీటిలోపడిరి. కనగకాబిగారు పడవను తిరగవేసి దాని పట్టుకొనుటకు ఆధారము కల్పించిరి. గట్టుపైనుండి జాలరులకొఱకు వారు కేకలు జేసిరి కాని జాలరులు వినిపించుకొనలేదు. తరువాత 1 గంటపా నుక కొందరు మహాచ్యుప్తీయులు చిన్నపడవను నీటిలోవేసి వారిని రక్షించుటకు బోయిరి. వారందఱును దానిలో గట్టును చేరిరి.

అవసరోత్తరాంధ్ర మల్లండ్ల బ్రాహ్మణేతర హిందూనాయకసభ - బెజవాడ.

కార్యదర్శి ఇట్లు ప్రకటించుచున్నాడు.

ఈ సభ 11-11-1917 తేదీని బెజవాడపురమున జరుగునని యిదివరకే ప్రకటించుటయిన ప్రయత్నపరచి యున్నాము. ఈ సభకు కృష్ణ జిల్లాలోని నానాదిక్కులందున్న భవనంకులయినట్టియు, భూస్వాములయినట్టియు, పలుకుబడిగలిగినట్టియు, విద్యాప్రపత్తి గలిగినట్టియు వివిధవర్ణస్థలయిన మహారులెందులందలచుండితో కూడిన యాహ్వానసంఘ మేర్పడి యున్నది. ఏలూరు వాస్తవ్యులును, హైకోర్టువకీలులును, ఏలూరు తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటును నగు రా.బి. కూర్మా మొకటి చెడ్డి నాయుడు బి. ఏ. బి. యల్ గారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగాను, చంద్రాను నివాసులగు రా.బి. పిట్టి త్యాగరాజు చెట్టి బి.ఏ గారు సభాధ్యక్షులుగాను నేర్పరుపబడియున్నారు.

గంజాంమొదలు నెల్లూరువరకు నుండు ఆరు జిల్లాలలో చాలవరకు బ్రాహ్మణేతర నాయకులు ప్రతినిధులుగ ఆహ్వానము చేయబడి యున్నారు. చట్ట నిర్మాణసభాసభ్యుల కర్మలయిన మారలును, ఆ సభకు పోట్లను, తాలూకాబోర్డు, జిల్లాబోర్డు సభ్యులును, మ్యాగిస్ట్రేట్ కవున్సిలరును, పలుకుబడిని బట్టియు, విద్యనుబట్టియు, ద్రవ్య వ్యాపారములబట్టియు, వర్ణమునుబట్టియు, ఇతరప్రతినిధు లేర్పరుపబడి యున్నారు. వీరందరకు ఆహ్వాన పత్రములును టిక్కెట్లును పంపబడినవి. ఆహ్వాన పత్రము లేకారణమున నైనను అందరియెడల టిక్కెట్ల నిమిత్తం ప్రధాన కార్యదర్శికి 10 తేదీలోపుగ తెలియజేసి టిక్కెట్లును సిద్ధపరచుకొన వచ్చును.

విద్యార్థులు మున్నగు నితరజిల్లాల పెద్దమనుష్యులు ప్రేక్షకులుగ నాహ్వానింపబడి యున్నారు. రైలుస్టేషను యెడట కొండకు పడమటి వైపుననున్న హిందూనాటకశాల సభాప్రదేశముగ నేర్పరుపబడినది. ఆహ్వానము కాబడిన ప్రతి నిధులకును ప్రేక్షకులకును భోజనాని సౌకర్యముల నిమిత్తము తనయేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులును తప్పక దయచేసి సభను జనప్రదము గావించగోరుచున్నాము.

దలి నిజస్థితిని దెలుపవలయునని వైర్యుగారిని ప్రభుత్వము గోరిరి. వైర్యుగారు రెట్టి సమాధాన మొసగెదరో చూడవలసియున్నది. వీరి సమాధానము ప్రభుత్వమువారి సందియముల దీర్చగలదని చున్నారము. పురపాలకసభ తాగుగ నున్న పబడినది. నీటిసప్లయి కొరకు, ఏర్పాటులు కుట్రకై సంఘమువారికవిధానమేర్పఱచిరి. శరామయ్యబావిని బాగుపఱచి, అక్కడ నీటిని యూనికి సప్లయిజేయుట కీ సంఘము ఏర్పాదించిరి. పట్టణవై శాల్యము జెంచుటకు ప్రయత్నములు ఫలించనందున, గుంటూరు వలిసబాద్దినేలు జడ్డికోర్టు ఒకటి బుగోలుగో నుండ వలయునని, సంఘమువారు నూచించిరి.

శ్రోతలనిపింపలు సంఘమువారు ఏర్పాటు జేసిన సభకు పట్టణమునకు దూరముగ నుండుటచే లాభకారి గాదని, కలెక్టరుగారును ప్రభుత్వమువారును తమ సందియముల చెలిపిరి. సంఘమునకు నూతన భవనమును నిర్మించుట కిది తరుణముగాదని ప్రభుత్వమువారు నూచించిరి. సంఘ ద్రవ్య పునిలువ దక్కువగ నున్నది. నీటి సప్లయి పట్టణ సర్వేలగూర్చిన విషయములు పట్టణాభివృద్ధికి ముఖ్యపరములు. ఈ పనులకై ద్రవ్యమొసగి, మ్యునిసిపలు సంఘ ప్రయత్నములకు దోడ్పడ, ప్రభుత్వమువారు ప్రార్థితులు.

ఆర్యవైశ్యసభ

నాళిము పద్మనాభముగారి యాజమాన్యము క్రింద ఈ సభ యీ నెల రెండవతేదిన కాకినాడ నగరమున జరిగి, కాంగ్రెసు సంస్కరణములను పూర్వముగ నామోదించెను. హిందూ దేశపు యైశ్వర్యమును, హస్తములయందుంచి కొనిన ఆర్యవైశ్య సంఘమువారు కాంగ్రెసు సంస్కరణముల నామోదించుట, జాతీయోద్యమమునకు చేయూత నొసగుచున్నది. బ్రాహ్మణేతరులెల్లరు కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు వ్యతిరేకులని, ప్రతిపక్షు లికమిదట నుడువ వీలుండదు. అన్ని సంఘములవారును ఆర్యవైశ్యుల ననుకరించి, జాతీయాభ్యుదయమునకు తోడ్పడ గోనుచున్నారము.

బ్రాహ్మణేతరసభ

ఉత్తరసర్కారుల బ్రాహ్మణేతరసభ విజయవాడలో రావుబహదూర్ పి. త్యాగరాయశ్రేష్ఠి గారియాజమాన్యము క్రింద జరుగునని, వేరొకచో ప్రచురించితిమి, ఆ ప్రకటనమున వెయిమంది ప్రతినిధులు సభ కాహ్వానింపబడి రనియు, ఆహ్వానమున శాసననిర్మాణ సభ్యత్వము, శాసననిర్మాణ సభలో ఎన్నికహక్కు, తాలూకా జిల్లాబోర్డులు మ్యునిసిపలు సంఘముల సభ్యత్వము మొదలగు విషయములు గుర్తించబడినవని దెలుప బడినది. ప్రకటనమునుబట్టి, ఆహ్వానింపబడిన వారు సభ తదితరులు ప్రతినిధులుగ నుండ నగ్దులు రాయను సందియము పొడము చున్నది. ఇం గూర్చి కార్యనిర్వాహకులు స్పష్టకరములు.

శమందు విద్యావ్యాపకము

చున్నసభలో, మాంటాగూగారి తరపున క్రతుత్తర మొసగుచూ, సంగ్రాముచే, హిందూదేశమున విద్యావ్యాపకములు వెనుకంజ వైచినవని, సంగ్రహేతములో విద్యావ్యాపకమునకు మును వెచ్చించుచున్న ఫిషరుగారు వీరే ఆ జేరగుండు విద్యావ్యాపకమున తరము తెంచుకులేస్తా, వీరు చెలిపి సందియముల బాపెదరా?

విరోధామహాసంగ్రహము

(రైతుల 5 జనీ.)

ఇంగ్లండు

నావికుల ధైర్యము

గౌరవించబడుట.

లండను, నవంబరు 2:— నెల్సను ఆనవాక యజమాని కి విక్టోరియా క్రాసును, యాతని కుమారునకు ధైర్యముగ ప్రవర్తించినందుల కొక పతక మియ్యబడినదనియు లండను గజెట్టు ప్రకటించుచున్నది. గత ఆగష్టుమాసమున ప్రయాణ మొనరించుచుండగ నెల్సను నౌకకొక శత్రుజలాంతగ్రామి యెదురయ్యెను. జలాంతగ్రామి యుద్ధమారంభింప నెల్సను నౌక గూడ సన్నద్ధమయ్యెను. జలాంతగ్రామితోడ పోరాడుచుండ నౌకా యజమాని టి. క్రీస్టు అనునాతడు గాయపడెను. నెంటనే యాతని కుమారుడు నౌకా యజమాన్యమును బూని యుద్ధమును సాగించెను. కొంతకాలముగనుక క్రీస్టు మరణించుటయు నౌక మునుగుటయు సంభవించెను. నావికులు పడవలలో నెక్కి రెండు దినములు లేచి పడవలను నడపుకొనిరి. అనంతరమున వారు దరి చేర్చబడిరి.

మరికొన్ని గౌరవములు.

సబుమెరైను యుద్ధములలో పరాక్రమమును జూపిన లెఫ్టినెంటు ఛార్లెసు జార్జి బోనెసు ఎర్నెస్టు పిచ్చెరగార్లకు విక్టోరియా క్రాసు లీయబడెను. కెప్టెను గోర్డను కాంటెల్లు గారు మరల గౌరవించబడిరి. వీర లానర్నిన సాహస కృత్యములు గజెట్టున పేర్కొనబడలేదు.

నౌకా వైమానికుల యద్భుత చర్యలు

డి. ఎస్. బి. విరుదములు. కొందరు నౌకా వైమానికుల కొనగబడెను. ఈ సందర్భమున వైమానికుల సాహస కృత్యములు కొన్ని వర్ణింపబడినవి. లెఫ్టినెంటు రిచ్చర్డు మిలిస్ అను వైమానికుని కూర్చున్న కృత్యము లుపశంసించ దగియున్నవి. ఏప్రిలు, ఆగష్టు, సెప్టెంబరు మాసములయం వీ వైమానికుడు శత్రువిమానముల నేకములుగ ధ్వంసమొనరించెను. జూలై నెల యం దితడు మార్గమున కొందరు వైమానికుల నెదిరింపజొచ్చెను. సెప్టెంబరు మాసమున నతడు ప్రతిముట్టడి నిమిత్తము శత్రువు లేఫ్టినెంటును గుమిగుడుచుండొరగా వైమానికుడు గనుగొని వారల చెదరగొట్టెను.

బంగీలు నష్టముగుట

లండను, నవంబరు 1:— శత్రువులతో యుద్ధము సన్నద్ధమైనందున యాక్రిబిడ్ వికరింపబడిన బంగీలు నష్టమైనవి పోస్టాఫీసువారు ప్రకటించిరి. — హాగ్ హా, ఆగష్టు 28; హాం కాంగు, ఆగష్టు 31; సింగపూరు, సెప్టెంబరు 10; సింగాంగు, సెప్టెంబరు 18; కొలంబో, సెప్టెంబరు 22; బ్రాసా, సెప్టెంబరు 15; కలకత్తా, సెప్టెంబరు 22; కరాచి, సెప్టెంబరు 23; చెన్నపురి, సెప్టెంబరు 25; బొంబాయి, సెప్టెంబరు 27; ఏడెన, అక్టోబరు 5; పోర్టుస్, అక్టోబరు 11. ఉత్తరములు నష్టము కాలేదు.

పిండిభిక్షకముగుట

లండను, నవంబరు 1:— రొట్టెలు, చవుకమైన దగ్గర నుండియు, పిండి యధికముగ భిక్షుగుచున్నదని లెఖ్యలవలన తెలియుచున్నది.

సైనికసంఘము నూతనసభ్యుడు

లండను, నవంబరు 2:— మేజరు జనరలు సాల్మండు గారిటీవలనే విమానకాళి ధైర్యుల జనరలుగ నేర్పరుపబడి యుండిరి. వీరిపుడు సైనిక సంఘసభ్యులుగ నేమింపబడిరి.

హిందూ దేశమున విద్య

పార్లమెంటుసభలో ప్రత్యుత్తరము

లండను, నవంబరు 1:— యుద్ధ కారణమున మితవ్యము మావశ్యక మయ్యెను. ప్రారంభవిద్యాభివృద్ధి తత్కారణమున నాలస్య మైనందుల కిండియా దొరతనమువారు చింతించుచుండిరి. ప్రారంభవిద్య హిందూదేశపుపాలనాసమస్యల కత్యంత సంబంధము కలిగియున్నది. మాంటేగుగా రచితకాలముననే ఇండియా దొరతనమువారితోడ రాజకీయాది సమస్యలను పరిశీలింతురు.

జర్మనీయుల నౌకల 12 టిని ముంచుట

అంగ్లనౌకల విజయము

లండను నవంబరు 3:— నౌకాదళాధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి. — కేటిగాటున మా దళములకును వైరినౌకలకును యుద్ధము జరిగినది. కేటిగాటు దీసికొనిరా కొన్ని నౌకలు పంపబడిన వనియు, మా నౌకాదళములు ప్రధానస్థానములు చేరుచున్నవనియు మాత్రము అధికారులు తెలియజేసిరి.

అనంతరమున నౌకాదళాధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి. — కేటిగాటు జలసంధియందు మానౌకలు శత్రునౌకల నెదిరించి వైరుల క్రూరుల నొకదానిని ముంచివేసినవి. యుద్ధసన్నాహములతో నుండిన 10 కావలినౌకలనుగూడ ముంచినవి. మాకు నష్టము కలుగలేదు. కేటి లరువదినలుగురు కాపాడబడిరి.

నేటిదినమున బెల్జియము తీరమున, విద్యుచ్ఛక్తిచే నడుపబడి యున్నతీరరక్షణమునకుల వైరినౌకయొందు మాకావలిదళము నెదిరించెను. కాని వైరులొడింపబడి వారి నౌక దగ్ధమొనరింపబడెను.

ప్రధానమంత్రి, పీటెను సేనానులు.

లండను, నవంబరు 3:— ఇంగ్లాండునకు విచ్చేసి యచట కొంతకాల ముగి, ప్రధానమంత్రియు, పీటెను సేనానియు ప్రాన్సునకు వచ్చిరిని వార్తాస్థానమువారు ప్రకటించిరి.

స్థానములు మారుచుండుట.

బాంబు ముట్టడి.

లండను నవంబరు 3:— ఆంగ్లేయు లిట్లు ప్రకటించిరి:— వైరిసేనలు నేటియు ద య ము న పే చెను డేలు న కు దక్షిణమునను, పశ్చిమమునను ముట్టడుల మె న ర్చి మా స్థానము నొకదానిని బట్టుకొనిరి. శత్రువులతో తీవ్రముగ బోరాడి వారల నావలకు గొట్టితిమి. వైరులు పట్టుకొనిన స్థానమును మధ్యాహ్నమున వశ మొనరించుకొంటిమి. గూడె కొరకు కీశాన్యభాగమున వైరివైద్యములు బాంబులతోడ ముట్టడిజరుప నా వైద్యముల నోడించితిమి. ఈవెను ఉత్తర భాగమున వైరితత్వములు తీవ్రతను గనుపరచెను. వాతావరణ స్థితి యనుకూలముగ లేకపోవుటచే విమానదళముల కాటంకముగ నుండెను.

వైరితత్వములు విజృంభించుట.

లండను, నవంబరు 2:— ఆంగ్లేయులిట్లు ప్రకటించిరి:— ఈవెనుప్రాదేశము ఇనుపదారిపరిసరమున వైరితత్వము దళము విజృంభించెను. రంగమునందంతను మాదళములు తీవ్రముగ నుండెను. గురువారమునా డొకవైమానికుడు వాయుమండలమునకెగిసి, గాంట్లోగు విమానకాలవై రెండు పెద్దబాంబులను విడిచెను. స్వల్పముగ వర్షించుచు, వైరితత్వములు తీవ్రముగ నుండుటచే పర్యవసానము లెట్లుండెనదియు వైమానికుడు చూడలేదు.

జర్మనుల యుద్ధకౌశలము.

లండను, నవంబరు 1:— 1914-వ సం॥ను నందు మార్చులు జోఫీగారు వెనుకకుబోవుటవలన గలిగిన ఫలితములనుబట్టి కాని యుద్ధప్రకారము లెట్లు న్యాయవంతములుగ సమర్థింపబడినవో అట్లనే జనరలు కెడొర్నాగారి లెక్కగనుమును గూడ సమర్థింపవచ్చును. పశ్చిమమునందలి యుద్ధస్థితియట్లుండ తీతకాలమునందు జర్మనీయూర్పరంగమునండి వీలయినన్నిదళముల తీసికొనివచ్చి అలభ్యపర్యాయములమీద నిలుపునటు మంచియాలొచనగాదు. జర్మనీయందలి విద్యాసము విశేషముగ దగ్గిపోవు చున్నందువలన నిట్టి ప్రయత్నము గావించబడియుండవచ్చును. అట్టిప్రయత్నము ఇటలీవారి ప్రధానదళము ల విచ్చిన్నము గావించుటలో విజయమందిన శత్రు లొకమారు ఇటలీదేశపు ఉత్తర ప్రదేశమునంతటిని నాక్రమించుకొన గలిగియుండురు. లేకున్న ఇటలీయొక్క ఈ శాన్యభాగమున నిరుకుగొని వారి స్థితి మొదటికికంటె దుర్భరముగ మరి యుండగలదు.

ఇట్టి నిరోధము రానున్న వివాదమునకు ప్రారంభ మాదనగ దలంప బడవచ్చును. నిరంతరము గొట్టుబడుచుండు ఆస్తియాదళములు- జర్మనీదళములుగూడ కొన్ని కలసియు-

భారత సంస్కరణములు.

లండను, అక్టోబరు 29:— హిందూదేశమునందు 18 సంవత్సరములు గడవిన విలేఖకుడు వ్రాసిన లేఖను “ఈవినింగు స్టాండర్డు” పత్రిక ప్రచురించినది. దొ ర త న ము వారనాలోచితముగ ప్రమాదకరములగు సంస్కరణముల నెక్కడ జేసి వే నె ద రో య ను భ య ము న నావిలేఖకు డాయుత్తరమును వ్రాసెను. వైరికు లేతరగతి నుండి గైకొనబడుచున్నారా ఆతరగతులవారు చాలకాలము నుండియు జాతిభేదముల పాటించువారి యెడ నపరిమితకోపమును జూపుచున్నారు. బ్రిటిషువారు హిందూదేశమున నుగ్గ బట్టిగాని లేకున్న వారు నున్నతస్థానమున హింపగోరు యొ కము గలిగించినవారి నొక యరనిమిష మైన బ్రిటిషు తరతరములనుండి ఎవ్వరిని తామత్యంత అనూయతో న్నారో అట్టివారు తమను పరిపాలించుచట్టముల నే నెంచినకూరులగు వారలతోర్వగలరు? ఇవర నతెట్లు వ్రా యు చున్నారు. మన చిరప్రతిష్ఠితగౌరవమునకు హానికరముగను, అన్నివిధముల మనదయకెక్కుడు పాత్రులగు రాజభక్తిపరా యణులకు వ్యతిరేకముగను మనము ఇందుకయ్య దయజూప గూడని కొలదిమందిని సంతోష తెట్లు జూచుచున్నాము.

ప్రాన్సు

ఇటలీవ్యవస్థ.

అంగ్లపరాసు రాష్ట్రములు.

పేరిసు నవంబరు 4:— లండను నగరమున లాయకు జార్జి, వెయినులెవుగార్లు ముచ్చటించి యుండినవి. ఇటలీ వ్యవస్థను గూర్చి అంగ్లపరాసు రాష్ట్రము లేకాభిప్రాయము మొందినవి.

మార్కలు హాయిగుగారి ప్రకటనము.

లండను నవంబరు 3:— లాబెస్సె పశ్చిమభాగమున కావలిదందు యుద్ధమున కొందరు జర్మనీయులను బంధించితిమి. ఈవెనునకు తూర్పున విమానయుద్ధము తీవ్రముగ నుండె నని ప్రకటించబడెను.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 4:— ఎయిలెటు రంగమున తమ వశమైన నూతన స్థానములను పరాసు వైద్యములు బలపరచుచున్నవి. పెమిసుడెనుడేమున్ ప్రదేశములయంద నేకస్థలములలో ఫిరంగిదళ యుద్ధములు జరిగినవి.

విమానముల చర్యలు.

లండను, నవంబరు 4:— మూల్కెయిజు యుద్ధమున పరాసువారు జర్మను విమానముల పదునారితీసి గూల్చిరి. ఉధయలకునుఅరువందల పదిమొకండుసార్లుయుద్ధమయ్యెను. జర్మనీయుల విమానము లేబది పగిలి వారల పంక్తులయందె పడి పోయినవి.

మూల్కెయిజును విజయ పర్యవసానములు

పెమసుడెను డేమును వీడుట.

లండను, నవంబరు 3:— పరాసు వారిట్లు ప్రకటించిరి:— మూల్కెయిజును విజయ పర్యవసానములు స్పష్ట మగుచున్నవి. మాదళముల యొత్తిడి కాగలేక యిదివర కాయమాసముల నుండియు వినువకయున్న పెమిసుడెను డేముస్థానమును జర్మనీయులు విడువవలసి వచ్చినది. ప్రోయిడుమాంటు ఫారము నుండి క్రోనునకు తూర్పువరకు వ్యాపించియుండిన యిరువది కిలోమీటర్ల రంగమునను మా వైనికులు (పెమిసుడెను డేము ఉత్తర పార్శ్వములనుండిగి) జర్మనీయుల స్థానముల నాక్రమించిరి. కూర్బియాను, సెర్నెనులెనోయి, ఎయిలెసుగ్రామములు మా యధీనమున నున్నవి. మా వేగులు శత్రువుల కతి సామీప్యమున నుండిరి. బ్రెయిసునులెనోయి సెర్నెలకు నడుమను వీ రెయిలెట్టును చేరిరి.

పేరిసు నవంబరు 3:— వైరులు పెమిసుడెనుడేము రంగమును వీడిరి. పరాసులవారి సేనల వెనుకభాగము నిరంగముననుండి వైరులగునుపెట్టుచు డెడివారు. దీనినివీడినందువలన వైరులకీలాభము తొలగుటయేగాక, వేరికాశ్రమాదదళ సంభవించినవి వీరివైద్యములు బురదతోనిండిన ఎయిలెట్టున నిలుపుకొనవలయును.

ఆర్కైవ్స్ పకనభ.

నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలకు హోము రూలు లిగువారి యాజమాన్యముక్రింద గోకేలు హోముల మహత్రము మైన యాజ్ఞాపకసభ యొకటి సమావేశమయ్యెను. డాక్టర్ సర్ ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు గ్రామసాధిపత్యము వహించిరి. గౌ. బి. ఎల్. శర్మ, గౌ. మోచర్ల రామచంద్ర రావు, గౌ. బి. నరసింహయ్య, గౌ. పి. ఎస్. కృష్ణారావు, గౌ. కె. పి. రంగస్వామయ్యగారు, పి. కేశవస్వామి, బి. పి. వాడియా, జనరాజరాజు (భగ్యపత్ని సమేతము) ఎస్. కస్తూరి రంగయ్యగారు, సి. పి. రామస్వామయ్యగారు, ఎల్. పి. గోవిందరావు య్యగారు, బ్లాడ్ గోవిందరావు, వి. ఆర్. కరండికారు, చల్లా గురుస్వామిస్వామి, చల్లా శేషగిరిరావు, జి. పి. నరేశ్వర, పి. రంగస్వామయ్యగారు, సి. కరుణాకరమూర్తి గారు మున్నగు ప్రముఖులు సభాపిత మలంకరించిరి. సభాభవన మంతయు శ్రోతలతో నిండిపోయెను. తమకు మాటాడుటకు శక్తిచాలనం దున, తాము వ్రాసికొనివచ్చిన యుపన్యాసమును చదువుచు నున్న సుబ్రహ్మణ్యగారు బి. పి. వాడియాగారిని కోరిక వాడియా గారు చదివెరి. ఆ యుపన్యాసము దిట్లు ప్రస్తావించుచు యున్నది.

అధ్యక్షకోపన్యాసము

హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము మొదలుపెట్టె యా దర్శ మనియు దానికే బ్రతికే ప్రభుత్వము వారు ప్రయత్నించుచున్నారనియు పాల్గొంటుంటే ప్రస్తావించబడినప్పుడును, బి. నెంటుమ్మ గారును ఆమె సహచరులును నిర్బంధా వాసవిముక్తి గాంచినప్పుడును, మన యాందోళనము ఫలించె ననియు, హిందూదేశప్రజ లందఱు నేకగ్రీవముగా స్వరాజ్య మునే యభిలషించుచున్నారనియు, నే నూహించితిని. ఈ నిర్బంధావాసకాలము రి మాసములలో, స్థితిగతులు తా మనుకొనినట్లు లేననియు స్వరాజ్యమును కొంచెము మంది కాక చాలమంది కోరుచున్నారనియు ప్రభుత్వమువారు గ్రహించిరి. రాజప్రతినిధియు మాంటాగ్యు గారును అవలంబించిన రాజనీతి మనకు సంతోషకరము అధికారిగమున కవశ్యమైన శాంతి స్థితిని నెలకొల్పి సందర్భమున భారతీయుల మగు మ నము ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడ నారంభించితిమి. మాంటా గ్యు గారు హిందూదేశమునకు వచ్చి దేశమందలి స్థితిగతుల ను పరిశీలించి దేశీయులకు ధర్మస్వాతంత్ర్యముల ననుగ్రహించు ట కంగీకరించిన బ్రతికే మంత్రి వ గ్గ ము వారి రాజ నీతిపద్ధతి వివేకపంపియు. ఈ విషయములలో సకాలము నకు సమచిత్తముగా ప్రవర్తించినందుకై మనము లాయర్ బార్ని గారి మంత్రివర్గమునకు మన కృతజ్ఞతను వ్యక్తీకరింపవలసి యున్నది. ఈ దేశము యొక్క యుక్త ప్రాజ్ఞము యొక్కయు తే ములను సంరక్షించిన నిమిత్తము ఈ పద్ధతి యవలంబించబడినది. యూరోపురణ రంగములలో ఎట్టి స్వాతంత్ర్యాధికారములకై తాను పోరా డుచున్నదో అట్టి స్వాతంత్ర్యాధికారములను తా నీ దేశమున కనుగ్రహించు పర్యంతము బ్రతేను ప్రపంచమున తలయెత్తుకొ నఁజాలదు. తమకు పంపబడిన తంత్రీవార్తలు మున్నగువానిని బట్టి హిందూదేశసమగ్రము వెంటనే సభ్యులంబుటకుయత్నముని లాయిడ్ బార్ని గారును తదితరులును కూడ భావించిరి. హిందూదేశము మాంటాగ్యు గారికి సానుక్రోశపూర్వక మైన స్వాగత మొసంగఁగలదు. ఇత మన యాజ్ఞాపకము వారి యాజ్ఞాపకములను గూర్చి యెంచింతు. ఈ యాజ్ఞాపకము నిమి త్తము చేయబడిన యేర్పాటు చిట్ట చివరకు దుర్బలమైనది. ఆంగ్లో - హైందవులు వార్తాపత్రికలలో ప్రకటించుకొను చున్న ప్రకారము వారి యుద్దయము మహత్రము మైనదిగఁ గాన్పించుచున్నది. హిందూదేశమందలి యూరోపియను లందఱును మద్రాసు మెయిలు పత్రిక సంపాదకులందఱువారు కారు. స్వార్థపరులగు కొందఱు ఆంగ్లోహైందవులు. మన సంకల్పములను నిర్దిష్టమయ్యు వారికి తమ తేమలాభములే కాని మన తేమలాభముల కెంత మాత్రమును ఆవశ్యకములు కావు. ఇక్కడ జరుగుచున్న యధ ర్మపరంపరలను సంస్కరించుటకు దేశమునకు స్వాతంత్ర్యాధికారముల మొదటి దేశపరిపాలనముల ప్రజలకుతగునంతభాగము వశపరచుటకు మాంటాగ్యు గారు వచ్చుచున్నారు. మన మా తృభూమి (ఆర్థికవిద్యాపాఠశాలి కామి కాదివాసాధిములను దోచుకొనఁబడినది. మాంటాగ్యుగారి రాకను నిరుపయోగపరప పరచెనని ఆంగ్లోహైందవులు ప్రయత్నించుచున్నారు. యూరోపియనుకుట్రదారులు ఆజ్ఞాపకముగా నుండి మాంటాగ్యు గారు యధాస్థితిని తెలి వికాసుటకు వీలులేకుంక చేసుకొనుచున్నారు. హిందూదేశ

ఆంధ్ర పంచమ మహాజననభ.

బెజవాడ, నవంబరు 4:— నేడు ప్రాతఃకాలమున మొలవరం రెండవ జమిందారుగారి నాటక భవనమున ఆంధ్ర పంచమ మహాజననభ సమావేశమైనది. పెక్కంద్రాబాదులో పంచమనాయకులలో మొదలును, పంచమలభివృద్ధికై సర్వదా పాటుపడుచున్నట్టియు భాగిరెడ్డి వర్మగారు ఆగ్రాసాధిపత్యమును వహించిరి. ఈ పట్టణ ప్రముఖులును, వచ్చిన ప్రతినిధులును ఆగ్రాసాధిపతిగారిని పట్టణముయొక్క రాజవీధులలో మంగళవాద్యములతో నూరేగించి కృష్ణా జలస్నాతులం జేసి, పిమ్మట సభాభవనమునకు తీసికొని వచ్చిరి. సభాభవనము వచ్చని మామిడి తోరణముతోడను, లాతీయ పతాకముల తోడను అలంకరించబడిన. పంచమ వీరులయొక్కయు, ఋషులయొక్కయు, అశ్వరులయొక్కయు, పరమధర్మలయొక్కయు, యోగీశ్వరుల యొక్కయు, మహాకవుల యొక్కయు, శాస్త్రవేత్తలయొక్కయు, సాధ్యులుయొక్కయు, కవయిత్రుల యొక్కయు పవిత్రసామములు ప్రస్తుతాక్షులుతో చిత్రించబడిన పటములు సభాభవనమున వ్రేలాడ గట్టబడినవి. ఆగ్రాసాధిపతిగారు సభాభవనము ప్రవేశించుననికి భవనమంతయు కరతాళ ధ్వనులతోడను, నందేమాతర ధ్వనులతోడను మిన్ను ముట్టెను. సభకు, ఉత్తరమున బరం పూరు, దక్షిణమున చెన్ను పురి, పడమర కర్నూలు, హైదరాబాదులనుండియు, మహానగరము 300 ప్రతినిధులు వేంచేసి యుండిరి. విశాఖపూరి, అమలాపురం, అనకాపల్లి, ఏలూరు, నెల్లూరు, కవిగిరి, ఒంగోలు, చిత్తూరు, గుంటూరు, నరసారావు పేట తాలూకాలనుండియు, పల్లెలనుండియు కూడ ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. విశాఖపూరినుండి వచ్చిన ప్రతినిధులు రూపమున బ్రాహ్మణులతో సరితూగుచుండిరి. ఆపాకతలచుద్ద, ఆచక్కగ దిద్దబడిన తిరుమణి తిరుమార్గములు, ఆముఖకాంతి, ఆవావిష్టంభణము. వారలను వైష్ణవులయని యనుకొనునటుల చేయుచుండెను. వచ్చిన ప్రతినిధులలో చాలమంది చదువుకొన్న వారుకలరు. వారువచ్చినవి శేష మేదియోవారుబాగుగ గుర్తించి వారని వారి యత్నానాము వేసోళ్ళచాలుచుండెను. అనేక తరముల నుండియు వారిని అధిశేఖాలోకమున నుంచినను, వైవర్ణ్యములవారిపట్ల వాతేమాత్రమును శక్యము చూపించుట లేదు. ఇప్పుడైనను నిద్రనుండి మేల్కొనించి వారలను గూడ మనుష్యులుగ పరిగణించుకొన వారు కోరుచున్నారు. వారిని ఈదుస్థితినుండి లేవనెత్తనిది హిందూదేశము బాగుపడజాలదని వారు నిరూపించుచున్నారు. వైవర్ణ్యముల వారిదిగిని వారు నెర జేర్చుకొనిన చాలునని వారు కోరుచున్నారు. ఈకోరికలను కార్యరూపమున నెట్లుటకై వైవాలుగువర్ణములవారికి దృఢ ముగచెప్పటకై వారిచట సమావేశమైనటుల వారి నుడువులవలన స్పష్టమయినది. ప్రేక్షకులలో గూడ ఆగ్రహముల నాయకులనెటులు సభావేదిక నలంకరించి గంపలగూడెం జమిందారుగారు, పురుంబాక నర్సయ్య, రామయ్య, కొమ్మ పున్నయ్యచాదరి, సముద్రాలవాయుడు, ఆర్. రామయ్య, గారపాటి అంజనేయచాదరి, చిగురుపాటి సుబ్బారావు, యూసుఫ్ అలీసాహెబు, కహాకచంద్రయ్య, దినకహి వెంకటహనుమంతరావుపంతులు, డాక్టరు పట్టాభిశీతరామయ్య, గోపేటి లక్ష్మీనారాయణ నెడెంచి హనుమంతరావు, కొండ పల్లి శ్రీరామచంద్రరావు, ముట్నూరి కృష్ణారావు, చిల్లిరిగె శ్రీనివాసరావు, దాసు మాధవరావు, చిత్తూరు రామకృష్ణయ్య, బొమ్మిరెడ్డిపల్లి గంగరాజు, చింతకొండ నూర్యనారాయణమూర్తి వేమూరి వెంకటసుబ్బారావు, వేమూరి రాంజీరావు, అయ్యచేర కాళేశ్వరరావు, భోగరాజు వీరవెంకయ్య పురాణం నూరిశాస్త్రి, రికరెండు, అనంతగారు, యం. కేశవమునందలియు గ్రేటు బిటునందలియు మాత్రమే కాక సమస్తసామ్రాజ్యము నందలియు హైందవప్రజ లందఱును మాంటాగ్యుగారి రాకకలన తాము కష్టములు తీటి గట్టెక్కుదుమని సంతసించుచున్నట్లు మనము మాంటాగ్యు గారికి నచ్చ: జెప్పవచ్చు. స్వాతంత్ర్యాధికారముల నొసంగెడి కార్యభారమును నిర్వహించుటకు భగవదనుగ్రహమువలన సత్వసంధుడగు పురుషుడు పంపబడుచున్నాడు. చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వము రికోట్ల 15 లక్షల మంది ప్రజల కృతజ్ఞతకును పాత్రము కాఁజాలెను. ఈయుపన్యాసము ముగిసిన వెనుక, సభాకార్యమునెడ సానుక్రోశమును వ్యక్తీకరించెడి తంత్రీవార్తలను జాబులను చదువబడిన. (నశేషము)

రావుశర్మ, రాయయ్య రామచంద్రప్రసాదరావు, నల్లపాటి హనుమంతరావు, వేమూరు రామమూర్తి (నెల్లూరు) చట్టి నరసింహారావు, మద్ది రాధాకృష్ణయ్య, నేలం సుబ్బారావు గార్లును, ఇంక ననేక మందియు, బ్రాహ్మణులును, వలమవారును కమ్మవారును కుల భేదములును, హెచ్చుతక్కువలు లేక పంచమప్రతినిధులతో కలసి కూర్చుని పంచమ బా త్యుభదయముపట్ల వారికిగల ఉత్సాహమును వెల్లడించుచుండిరి. ఈ మహాజననభ నిర్మాణమునకు పట్టుగొమ్మలనం దగు గూడూరి రామచంద్రరావు గారును, కొండపల్లి పున్నయ్యగారును వారి కార్యదక్షత వలన ఇతరులకు మాగ్గదర్శకులై తమరు బూనిన యుద్దయమునకు సాయము చేయ పురిగొల్పుచుండిరి. ఆగ్రాసాధిపతిగారు సభామంటపమునకు వేంచేయు సరికి 8-30 గంటలయ్యెను. బందరు జాతీయ విద్యాలయము లోని విద్యార్థులును బెజవాడ రామమోహన ధర్మ పుస్తక భాండాగారముయొక్క పంచమ పాఠశాల విద్యార్థులును జాతీయ గీతములను మంగళగీతములను పాడిరి. పిమ్మట ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు సుంద్రు వెంకయ్యగారు తమ స్వాగతోపన్యాసమును చదివెరి. (ముందు ప్రకటింపబడును) పిమ్మట ఆగ్రాసాధిపతిగారు భాగిరెడ్డివర్మగారు తమ యుపన్యాసమును చదివెరి. వీరు తమ యుపన్యాసమును చదువు నప్పుడు ప్రతివాక్యమునకు సభ్యులకు కన్నీరు వరదలై కార జొచ్చెను. ఇదివర కనేక సభోపన్యాసములను వినియుంటిని గాని నేడు ఈ యుపన్యాసముల వినినప్పుడు సభ్యులు కను పరిస మనోవేదనను ఎవరు కనియుండరు. తాను పంచముడు, పంచములయొక్క హిసానీతిని అనుభవించినవాడు, తన కాలము నకు కలిగిన అన్యాయమునకై రేయింబవట్ల వగచుచుండు వాడు. అట్టివాడు నిజమైన భక్తిపూర్వకముగ నుపన్యాస మి యక పోవునా! అహ! పంచములపట్ల నెట్టి ఆపరాధము నర్పబడె! మనవిధిని మనముమరచిపోయి అందుల విషఫలముల ననుభవించుచున్నాము గదా! ఇప్పుడైనను మనము పంచములను మనతోబాటు అభివృద్ధికి తీసుక రానిదో మనదేశమునకు మోక్ష మెక్కడిది? వారినిఇటుల నే మనము ఉంచినవత్తున 1857 సంవత్సరములలో మాలలు బ్రాహ్మణ ఆగ్రహరములను నిర్మూలము చేసినటుల సమయము చిక్కినప్పుడు మరల మన భరతముపట్టుదురు! ఆరుంధతి, కపిలడు, వాల్మీకి, పరాశరుడు మొదలుగాగల మహానీయులు, మహాసాధ్యులును జన్మించిన ఈ కులమునకు మోక్షమార్గము లేకపోవునా! మనముఎల్లర ము నడుములుకట్టి కార్యదీక్షకు గడంగవలయును! అనెడికేప ధములను బూనునటుల ప్రతిప్రేక్షకుని పురికొల్పినవి చెప్ప గలము. అంతటితో సభనిలిపి 1 గంటకు సమావేశమై విషయ నిర్ణాయిక సంఘ మేర్పాటు చేయబడిన. 3-4 గంటలకు సభ ప్రారంభించబడి తీర్మానములు చేయబడినవి. గౌరవనీయులగు— భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజు, ఆకళ్ళ నూర్యనారాయణ, రావుబహద్దరు మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు, దివాణ్ బహద్దరు పట్టు కేశవశర్మ, కావైకా తాడేపల్లి కంకరశాస్త్రి పరాంకుళం శ్రీరామమూర్తి, బి. పి. వాడియా, ఒంగోలు వెంకటరంగయ్య, ఆరికెరమశాస్త్రి (అంగలూరు) మిట్టదొడ్డి వెంకటకృష్ణారావు (ఒంగోలు) కె. రామా నుజాచార్యులు, చకరయ్యశ్రేష్టి, ఆలూరు రామకృష్ణరాజు, టి. వి. తంపిరెడ్డి, గూడూరు లక్ష్మణరావు, వోరగూడి వెంకటాద్రి, రావుబహద్దరు ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడు, వెలి దండ శ్రీనివాసరావు, పోలవరం జమిందారు, బాజీ కృష్ణారావు, వి. వెంకటసుబ్బయ్య (Servants of India Society) మం ద సారాజా గారు, ఈ డు పు గం టి వెంకటప్పయ్య, రామసం వెంకటశేఖరు, వేమూరి రామకృష్ణరావు గాదె రావువరావు, కి. కొళ్లందరెడ్డి, మంగిపూడి వెంకట శర్మగార్లు సభకు రాజాలమికి చింతిలయ, సభను జయప్రదముగ జరుగునటుల వీనించుచు జాబులను వ్రాసిరి. జి. పి. నరేశ్వర గారు రు 25 లును, వేదిడి జమిందారు గారు రు 15 లును, కలపటపు మదర్సరావుగారు, రు 5 లును, టి. కె. టి. వీరరాఘవాచారిగారు రు 5 లును, సభాభ్యులకుగాను పంపిరి. డాక్టరు సి. వి. రామారావుగారు, పంచముల అభివృద్ధికై నెల 1 కి రు 10 లు ఇస్తునని వాదా నము చేయుచు జాబునువ్రాసిరి. గాదెరాఘవరావుగారు బరంపురం ప్రతినిధులకు కావ సినరైలు ఖర్చుల నిచ్చిపంపిరి. నెల్లూరునుండి ఒంగంటి వెంకటసుబ్బయ్య, టి. వి. శివరామయ్య, ఒంగోలు వెంకటరంగయ్య అల్లారెడ్డి సుబ్బరా మిరెడ్డి గౌరవనీయులగు ఆ. కృష్ణారావుగారు కొంపరస ప్రో త్సాహపరిచి కావలసిన సామ్యునిచ్చి రి ప్రతినిధుల నంపిరి. (నశేషము)

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Great Britain

Indian Reform.

London Writer's Warning.

ALLAHABAD, November 4. LONDON, November 3rd.—The "Evening Standard" publishes the first of a series of articles by a writer who spent sixteen years in India, who begins by mentioning the widespread fear in India lest the Government be tempted to adopt reforms of an ill-conceived and dangerous character. He declares that the classes whence the army is recruited have long been incensed by the deference shown to classes, who but for our presence in India, would not be tolerated one minute in the important role to which they aspire. The writer asks how the warrior castes will feel when laws are made for them, by those whom they have held during countless generations in sovereign contempt. The article concludes:—In our so-called reforms we are seeking to please the least deserving class in India at the expense of our own prestige and against the wishes of loyalists who are in every way worthy of consideration.—("Pioneer" special cable.)

The Tea Scheme.

LONDON, November 4. The Tea Control Committee has unanimously elected Mr. George Millard of Messrs. J. Lyons and company successor to Mr. Pigott. The "TIMES" understands that the Indian Tea Association yesterday appointed a sub-committee to consider the schemes for providing for Government requisition of Indian and Ceylon tea for the United Kingdom's requirements. The paper says:—It is already clear that the tea trade will severely criticise the scheme just as Calcutta has done. There is no trace of unreasonable spirit among the leaders of Tea industry but rather willingness to be perfectly satisfied with payments for supplies based on pre-war earnings or if that is regarded as expecting too much then with the terms substantially below that level.

LONDON, November 4. The "Times" continues evidently there will be no general and willing acceptance of any scheme which while possibly not unacceptable to companies with high working expenses would leave very little return, if any, shareholders of successful companies with low working costs.

Parcel Mails Lost at Sea.

LONDON, November 4. The Post Office announces the loss through enemy action of parcel mails containing in most cases about a fortnight's postings dated as follows:—Shanghai, August 28th, Hongkong August 31st; Singapore, September 10th; Penang, September 13th; Colombo, September 22nd; Basra, September 15th; Calcutta, September 22nd; Karachi, September 23rd; Madras, September 25th; Bombay, September 27th; Aden, October 5th; and Port Said, October 11th. No letter mails were lost.

Consumption of Flour Increase.

LAHORE, November 4. LONDON, November 3rd.—An official return shows that the consumption of flour has increased since the loaf was cheapened.—("C. and M. Gazette").

New Army Councillor.

LONDON, November 4. Major-General Salmond, who was recently appointed Director-General of Military Aeronautics, has been appointed a member of the Army Council.

Education in India.

A Reply in Parliament.

LONDON, November 4. In the House of Commons, Mr. Fisher for Mr. Montagu, said that the Indian Government greatly regretted the delay in the progress of education, especially primary education, owing to the restrictions on expenditure in consequence of the war. The extension of primary education was closely connected with the political and administrative questions which would be studied this winter by Mr. Montagu and the Indian Government.

Manchester By-Election.

Government Candidate Defeated.

LONDON, November 4. The following is the result of the by-election held in North Salford to fill the vacancy caused by the death of Sir William Byles:—
Mr. Ben Tillett [Independent] 2,322
Sir Charles Malet [Coalition] 1,545
Mr. Tillett's return is surprising, as the Coalitionist was much better organized and the view of both candidates as regards the vigorous prosecution of the war were practically identical. Mr. Tillett, however, who was supported by the Trade Unionists, announced his intention of making war on profiteers, and urged a further increase in the pay of soldiers and sailors.
Speaking after the declaration of poll, Mr. Tillett said that the result showed the country wanted more strenuous Parliamentary representation to give confidence to the army and navy.

A Skipper's Great Heroism.

Thrilling Story of Fight with a Submarine.

LONDON, November 4. The "London Gazette" announces the award of the Victoria Cross to the late skipper, T. Crisp, Royal Naval Reserve, of the smack "Nelson" and the Distinguished

Conduct Medal to his son. The smack was trawling one afternoon in August when she sighted a German submarine which immediately began shelling the smack which returned her fire. The fourth shot of the submarine struck the smack below the waterline, and the seventh shot mortally wounded the skipper, whose son immediately took charge of the tiller, and firing was continued. Meanwhile water was pouring in, and the smack was sinking. The gun-layer went to assist the skipper, who said "It's all right, boy. Do your best," and he told his son to send off this message: "The 'Nelson' is being attacked by a submarine. The skipper has been killed. Send assistance at once." As only five rounds of ammunition were left and the smack was fast sinking the skipper, who was lying on deck, ordered the crew to abandon the ship and throw her books overboard. Asked whether they should lift him into the boat, he replied:—I am done. Throw me overboard." He was in too bad a condition to be moved, and they left him on deck and took a small boat, and a quarter of an hour afterwards the "Nelson" went down by the head, carrying her heroic skipper with her. The crew rowed for two nights and a day before they were rescued.

Two Naval V. C.'s.

Capt. Gordon Again Honoured.

LONDON, November 4. In addition to the Victoria Cross awarded to Skipper Crisp, the "London Gazette" announces various honours for service in action with enemy submarines. Lieut. Charles George Bonnen and Petty Officer Ernest Pitcher both receive the Victoria Cross. The latter was selected by the gun crew of a warship to receive the honour. A second bar to the Distinguished Service Order is awarded to Captain Gordon Campbell, who already has the Victoria Cross. No details of the deeds for which Campbell was awarded the Victoria Cross or the other honours have been published.

Naval Airmen's Remarkable Feats.

Remarkable stories of daring air fighting are told regarding a number of naval airmen who are the recipients of Distinguished Service Orders. The most striking of them is the record of Acting Flight-Lieut. Richard Minifie, whose achievements are recorded thus:—On April 22nd he destroyed two enemy scouts. On August 8th he brought down an Albatross scout on fire. On September 16th he destroyed an Albatross scout. On September 19th he forced an Albatross scout to crawl to earth, and also drove down numerous enemy machines out of control, and on July 3rd he attacked parties of troops on the road from a height of two hundred feet. On August 19th he attacked two enemy aerodromes, firing 450 rounds at a hangar from a height of four hundred feet, and on September 20th he did excellent work in detecting and scattering troops massing for counter-attacks, flying very low.

Brigadier-General C. G. Rawling has been killed in action.

France

Premier and General Petain.

LONDON, November 4. The Press Bureau states that M. Painleve, Premier, and General Petain have returned to France after a brief visit to England.

Franco-British Agreement on Italian Situation.

LONDON, November 4. PARIS.—Complete agreement was reached between the British and French Governments regarding the Italian military situation as the result of the conversation between M. Painleve and Mr. Lloyd George in London.

Russia

Allies and Soviet's Peace Terms.

Important Speech in Parliament.

LONDON, November 4. PETROGRAD.—During a debate on the foreign policy in the Preliminary Parliament M. Miluffoff criticised the circumstances whereby M. Skobeloff's instructions as regards peace proposals at the Paris Conference would be antagonistic to Russia's official foreign policy. It was, therefore, not surprising that the Allies did not understand why M. Skobeloff should meet them. The spirit of his instructions was anti-Russian. At the conclusion of his speech the whole Right and part of the Left stood up and accorded an ovation to the Allies' representatives in the Diplomatic gallery.

Maximalist Rising Feared.

LONDON, November 4. PETROGRAD.—A recrudescence of armed Maximalist demonstrations is feared on November 4th with the object of seizing the supreme power. Indications exist that the movement will only be supported by the extremists and that the Government will succeed in coping with the threatened outbreak.

Ex-Minister Insane.

LONDON, November 4. PETROGRAD.—Ex-Minister Protopoff has been pronounced insane.

Collision Between Two Railway.

LONDON, November 4. PETROGRAD.—Twenty persons mostly soldiers have been killed and seventy severely injured in a collision between an Express and a train on Vladikavkaz railway.

America

U. S. Faith in Russia.

Rumours of Peace Unfounded.

LONDON, November 4. WASHINGTON.—Mr. Lansing has authorised a statement that neither on the basis of Government's official advice, nor on M. Kerensky's cabled statement, could it be said that Russia was about to quit the war and the Government deplores any interpretations to that effect. The faith of the United States in Russia has just received a fresh expression in the authorisation of a further loan of thirty-one million dollars for immediate use. My own advice show that the Provisional Government at Petrograd is attacking with great energy the problems confronting it. M. Kerensky and his Government, so far from yielding to discouragement, are still animated by a strong determination to organise all Russia's resources and with the whole-hearted resistance to carry the war to a victorious conclusion. At the same time the United States, likewise the Allies, are rendering all possible assistance.

Sentences on German Conspirators.

LONDON, November 4. NEW YORK.—August Friedrich, leader of the Socialist conspiracy to obstruct the draft for the army, has been sentenced at Sioux Falls to five years' imprisonment and a thousand dollars fine. Twenty-six other Germans have been sentenced to from one to two years' imprisonment in addition to fines.

U. S. Picket Boat Founders.

Crew of 12 Missing.

LONDON, November 4. WASHINGTON.—A picket boat from an American battleship has foundered in home waters. The crew of twelve are missing, probably lost.

Germany

Agreement with Reichstag.

LONDON, November 4. AMSTERDAM.—Admiral Capelle remains in office. The "Vossische Zeitung" says:—Count Hertling has accepted the demands of the Reichstag majority to carry out Prussian electoral reform, abolish or mitigate political censorship and state of seige, and to conduct foreign policy on the basis of the reply to Pope's Note.

Reactionary Prussians Dissatisfied with New Chancellor.

LONDON, November 4. Reactionary Prussians are bitterly disappointed at even the small concession to Parliamentary ideas embodied in Herr Hertling's appointment:—The "Rheinisch Westfaelische Zeitung" declares that Herr Hertling is ignorant of foreign countries, supporter of Herr Bethman's foreign policy, jealous guardian of Bavaria's interests that he prevented Alsace-Lorraine from becoming Prussian and will radicalise Prussia on the instructions of Herr Scheidemann, Erzberger and Von Payer. Is there no spark of the old Prussian spirit left? The paper emphasises that all important offices are now in the hands of South Germans.

General

Prominent Italian Freemason Murdered.

LONDON, November 4. ROME.—The alleged murderer of Signor Ballori, a prominent freemason, who was shot yesterday at the masonic headquarters, has been arrested.

More Vandalism.

LONDON, November 4. Reuter is informed that the Germans are feverishly finishing the destruction of workshops in the Liege District, special attention being paid to the well known Cockeril Blast Furnaces and Works.

New German Raiding Machines.

Heavy Losses Among Aircraft.

LAHORE, November 4. The "Telegraph" learns that new double-engined aeroplanes, intended for raiding England with which the Germans are practising at Belgian aerodromes, require experienced handling and many losses to young airmen have resulted.—("C. and M. Gazette" special cable.)

Spanish Political Crisis.

Senor Maura Fails.

LONDON, November 4. MADRID.—The announcement that Senor Maura was forming a Cabinet aroused a storm among the Republicans and Radicals, whose newspapers declared that the country was confronted with a Germano-Maurist plot and they forecasted a general strike as a protest. Senor Maura yesterday afternoon abandoned the task, failing to secure the support of any party.

New Cabinet Formed.

LONDON, November 4. MADRID.—A new Cabinet has been formed under the premiership of Senor Garcia Prieto.

Italian Front

British Naval Successes.

Twelve Armed German Ships Sunk in Kattegat.

High Speed Vessel Sunk of Belgium.

LONDON, November 4. The Admiralty says:—"Our naval forces operating in the Kattegat have apparently been engaged with enemy forces, probably a patrol. The official information only intimates that certain of our vessels have been detached to bring in prisoners and are nearing their bases."

TELEGRAMS.

LATER.—The Admiralty says:—"Our forces operating in the Kattegat destroyed an auxiliary cruiser armed with six-inch guns and also ten armed patrols. Sixty-four prisoners have been rescued. We had no casualties."

The Admiralty also announces that an electrically controlled high speed boat attacked our patrols on the Belgian coast to-day. The attack was defeated and the boat destroyed.

Details of the Fight.

Telegram from Copenhagen state that the British squadron was reconnoitring in the Kattegat, flying the British flag, when it sighted a flotilla without a flag and, when signalled to display its flag, the German auxiliary replied by firing and simultaneously breaking the German ensign. Her commander was wounded in action but was rescued and brought to Copenhagen. He said that the shells of the British destroyers were so rapid that the Germans were almost unable to work their guns. They had only fired a few shots when the ship was a mass of flames.

Danish Ship Rescues Wounded.

COPEHAGEN.—A steamer has arrived here with wounded on board from a German auxiliary cruiser sunk in the North Sea.

The Ship Identified.

COPEHAGEN.—It is stated that the German auxiliary cruiser, which was sunk, was the 'Maria' of the port of Elmshurg. She was a boat of four thousand tons with a crew of eighty-one. The fight lasted only fifteen minutes.

Press and Belgian Coast Success.

The papers are much interested as to the nature of the German electrically controlled boat which was destroyed off the Belgian coast. It is suggested that it carried no crew but was controlled by wireless from shore or from aircraft.

An Italian Winter Campaign.

Probable Sequel to German Stroke, A Significant Article.

LONDON, November 4.

The military correspondent of the "Times" writes:—"The season is approaching when operations in France and Flanders usually die down as in the Alps, but there is nothing to prevent fighting in the Italian plains all the winter and it is an advantage to the side with the greatest resources to fight during the winter. We should probably not have had advantage of Italian participation in such a winter campaign but for the German stroke. The Allies can aid each other on the whole western front, including Italy, without sea transport. We now have good positions in France and Flanders with superiority in men and guns there, and while the winter temporarily suspends the Flanders fighting we can, without undue risk, make things lively in Italy in the winter, forcing the peace with important forces, troops, and ships, for much more can be done by naval operations in the Adriatic than hitherto has been attempted. Our confidence in General Cadorna is entirely unchanged, but the Allied Governments, before deeply engaging themselves, must make sure that the new Italian Government will give explicit assurances that any powers which General Cadorna requires for suppressing German and other agents who have been tampering with the loyalty of his armies, are immediately accorded him. It must not be assumed that we propose to abandon the campaign in the west. The Italian sector must remain coordinate, and, secondly, there are only a few German divisions there, and one reason for their presence is to tempt us to relax our grip in Flanders. We need not, therefore, alter our determination to pursue our plan in France and Flanders to the logical conclusion at the right moment."

"Devilish Ingenuity"

How the Germans Broke Through, Desperate Fighting for a Pass.

LONDON, November 4.

The "Daily Mail's" correspondent at the Italian Headquarters wires:—"The retreat of the Third Army was a grandiose sight marked by lines of fire and smoke. The guns of the Italians having been withdrawn they were unable to reply to the furious enemy cannonade but the infantry repeatedly charged, saving guns and driving the enemy back five times into Valtone. Artillerymen were also splendidly dragging heavy guns by ropes up mountain sides and across the Isonzo. The Germans' first break through was the outcome of devilish ingenuity while a terrible drum fire of gas and tear shells at Plezzo and San Gabriele gave the impression of a universal bombardment, certain sectors were left not bombarded, dense mist preventing the Italians from noticing a gap in the ring of fire through which the German Army Corps passed cutting off the defenders of the adjoining positions. The Germans after two hours' suspended fire renewed it at daybreak. Two hours later masses of infantry poured through the mist. They were desperately opposed, especially on the Globok Ridge and at St. Lucia. The latter, at the entrance to the pass leading to Italy, changed hands eight times."

Austrians and Germans will Entrench. Will Not Accept Battle.

LONDON, November 4.

PARIS.—It appears from the Italian communiques that Austrians, and Germans are attempting to carry out a flanking movement on the upper course of the Tagliamento in the mountains to the North. If the river were crossed the Italians would have to retire on Piave. Opinion is expressed that the Austrians and Germans will more probably entrench than accept the battle.

Italian Forces Cut Off, Grave News.

LONDON, November 3.

The latest haul of prisoners taken by the Germans in Italy apparently belonged to the Third Army from the Carso, whose rearguard is believed to have been cut off

by a surprisingly rapid march of Germans from the north thus isolating masses of troops. The enemy does not claim to have crossed the Tagliamento. Experts are of opinion that the river is flooded and that it therefore caused a disastrous congestion of men and material at crossing places. This is a crucial question. It is not clear whether General Cadorna has safely withdrawn the main body of his armies behind the river barrier. The military correspondent of the "Times" admits that losses such as those claimed by the Germans entirely change the balance of power on the Italian front, and says:—"Measures have been taken which should almost immediately acquaint the War Cabinet with the exact situation of General Cadorna's armies and upon this evidence grave decisions must be taken without delay, for they involve supplying reinforcements equalling those captured."

Disadvantages of New Front.

The "Morning Post" expert says:—"The country behind the Tagliamento has disadvantages as a site for a decisive battle being intersected by parallel streams which impede supply and retreat, and it is exposed to turning movements based on the Pontebba and Plecken passes."

Enemy Pressure Increasing.

LONDON, November 4.

An Italian communique says:—"Enemy pressure is heavier on the left wing of the Tagliamento line. We have detained attempts to reach the right bank of the river."

Situation Grave but not Desperate.

Formidable Battles Foreshadowed.

LONDON, November 4.

Reuter authoritatively learns that the Italian situation while exceedingly grave, is by no means desperate. The Italians were outnumbered and outgunned and had to fall back on the line of Tagliamento, and on the possibility of having to fall back further, should be faced with calmness and confidence. On the contrary, it is evident that the Italians are playing for time, and the best brains of the Allies are now focussed on the Italian front. It is possible that here one of the biggest battles in history may be fought, the Allies having now the opportunity of dealing the Central Powers a crushing blow in the open. The first condition is that the Italian Army remains intact, and at present the Italian Armies are unbroken and undaunted. A telegram from Rome says the necessity to speak plainly almost brutally of the Italian situation is everywhere emphasised. The plan of the enemy must fail, but it would be a dangerous illusion to think it has already failed. Formidable battles must be fought in the Italian plains. The reconquest will be slow, and great patience and military endurance are essential, even if it be necessary to retreat further.

German Strategy Analysed.

ALLAHABAD, November 4.

LONDON, November 3rd.—The "Westminster Gazette's" military correspondent is hopeful that General Cadorna's withdrawal may be as completely justified by the sequel as was Marshal Joffre's similar manoeuvre in 1914. In the face of the military position in the West, the launching across Alps at the beginning of winter of any troops Germany could spare from the East is not sound strategy and must have been dictated by the necessity of stopping the dwindling of confidence threatening the existence of the Germanic alliance. If such an adventure could succeed in quickly disintegrating Italy's main forces, the enemy sweeping across the northern Italian plain might have reckoned on living on the country, but otherwise, cooped up in north-eastern Italy, the enemy forces must speedily find that their last state is worse than their first.

Thus a check may very well become the prelude of a crushing reverse. No balanced judgment can see the remains of the repeatedly beaten Austrian forces—even plus some German divisions—overrunning and subjugating Italy. After all, these German divisions are no better and no more numerous than those recently destroyed northward of the Aisne.—("Pioneer").

Italians Retire Without Loss.

LAHORE, November 4.

LONDON, November 3rd.—An Italian communique reports that the fighting is only three miles from the Tagliamento but is north-east of Udine.

A correspondent of the Central News at Rome states that the evacuation of territory has been carried out without losses and the Italian army is intact and full of fighting efficiency.—("O. and M. Gazette" special cable.)

Splendid Italian Withdrawal.

The Most Brilliant Episode of the War.

LONDON, November 4.

Reuter's correspondent at the Italian headquarters says:—"Successful retirement of Italian across Sagliamento was entirely due to the self-sacrifice of the cavalry whose splendid manoeuvring in great masses and reckless gallantry against machinegunning remain one of the most brilliant features of the war. Their constant dashing, dashes under fire, march of the main body of the army enabling it to occupy pre-arranged position which they are now busy fortifying. There were charges of squadrons and whole brigades executed with admirable precision and at the highest speed which the machine-guns failed to arrest. Some regiments were practically annihilated but not in vain as sacrifice protected the road along which the third army marched to safety."

Western Front

Germans Abandon Chemin-Des-Dames. Sequel to Malmaison Victory.

LONDON, November 4.

A French communique says:—"The result of the victory of Malmaison have not been slow in showing themselves. Threatened on the right, pressed by our infantry and crushed by our artillery which has unceasingly bombarded his organisations south of the Ailette from our new positions, the enemy has been compelled to abandon the Chemin-des-Dames, to which he has been clinging for

the past six months. On a front of twenty kilometres from Froimont Farm to a point east of Craonne our troops, descending the northern slopes of Chemin-des-Dames, occupied the German positions to a depth exceeding a kilometre in certain places. The villages of Courtecon, Cerny-en-Laonnais and Allies are in our hands. Our patrols are keeping in contact with the enemy and have reached the Ailette between Braye-en-Laonnais and Cerny."

Official German Report.

LONDON, November 4.

A wireless German Official communique says:—"Unnoticed and undisturbed we, last night, withdrew our lines from the hilly front of Chemin-des-Dames."

Considerable Advantages for the French

LONDON, November 4.

PARIS.—A semi-official statement says that the enemy's evacuation of the Chemin-des-Dames means that they have abandoned the heights from which they viewed the French back lines and taken up positions in the marshy region of the Ailette which the French dominate. Moreover and serious enemy attempt at an offensive on the Aisne front is hence forward out of the question, while the defence of the French position in this region has become easier and will require very few men.

The New French Line.

A French communique says:—"During the night we continued our advance between the Aisne canal and the region of Corvany and reached the southern bank of the Ailette along the entire front. The enemy fell back on the northern front, the bridges and passages to which have been cut. The artillery struggle continued lively in the sector of Chavignon and some points in the plateau region."

French Captures in October.

Among the material captured since October 23rd we have already counted two hundred heavy and field guns, two hundred and twenty-two trench guns, and seven hundred and twenty machine guns.

On the right of the Meuse there were violent artillery actions on the Chaulnes Woodfront.

Fifty-One Enemy Aircraft Felled.

Between the 21st and 31st October twenty-one enemy aeroplanes were brought down by pilots and two by anti-aircraft guns. Moreover twenty-eight enemy machines were driven down in their own lines seriously damaged.

End of a Great Battle.

Its Progress Reviewed.

LONDON, November 4.

Reuter's correspondent at the French headquarters, telegraphing to-day says:—"The German retreat from Chemin-des-Dames marks the end of one of the great battles of the war. It began on April 19th, when the French reached the crest overlooking the former German position down to the banks of the Aisne and the enemy communications in the Ailette valley. It ended yesterday after six months of almost continuous fighting, the battle having lasted longer and cost more lives than at Verdun. In the first three months of the battle, when the fighting was most persistent, the enemy divisions were relieved at a quicker rate than during the corresponding months of the battle of Verdun. No German division that was sent away from the battle was ever called upon to return. The Germans will, of course, say they abandoned voluntarily in order to husband men, but the truth is that since October 23rd when the Zouaves stormed Malmaison fort, the Germans have lost or abandoned twenty miles of the Hindenburg Line. To retain this sector of front, stretching from Laffaux to Craonne the Germans provoked over twenty battles almost as many times as they accepted battle forced on them by the French. They engaged in scores of minor operations and suffered casualties which may be numbered by the hundred thousand. As the result of their efforts they, bit by bit, won back the greater part of the crest of the line and had every intention of establishing themselves comfortably on it for the winter. The French command viewed the situation with calm and have since been methodically preparing to reverse the position at a blow instead of wasting men in innumerable minor attacks. When the blow fell at a dawn on October 23rd perhaps two-thirds of the crest was in German hands. By the evening of that day four of their best divisions had been out of action and, except at Less Bovettes, they were everywhere driven from the plateau. With the fall of Les Bovettes went their last foothold on the crest. Yesterday they gave up the lines they held under the crest of the Northern slope which were taken in the rear from the new French positions in the valley on their right and they dropped back noiselessly to the other side of the Aisne (? Ailette)."

Organising French New Ground.

LONDON, November 4.

A French communique says:—"The French are organising their new ground on the Ailette front. There was an artillery duel in various sectors of the Chemin-des-Dames."

Brilliant Aerial Record.

LONDON, November 4.

In the battle of La Malmaison the French airmen brought down sixteen German machines and engaged in 611 fights. Fifty German machines crashed into their own lines.

Irish Fusiliers' Successful Raid.

LONDON, November 4.

[This afternoon's communique from Marshal Haig says:—"The Irish Fusiliers made a successful raid last night southeast of Harvicourt. Two attempted raids by enemy in the neighbourhood on Monchy-Le-Preux were repulsed. Small parties of our troops captured strong points one east of Broodseinde other south-east of Poelcapelle"]

Positions Lost and Regained.

Bombing Attack Repulsed.

LONDON, November 4.

A British communique says:—"We repulsed after sharp fighting, attacks this morning south and west of Passchendaele in which the enemy captured an advanced position."

in the neighbourhood of the Ypres-Roulers railway. We retook the post this afternoon. We repulsed a bombing attack east of Gouzeaucourt. There was considerable enemy artillery activity north of Ypres. The weather interfered with flying.

Great Hostile Artillery Activity.

LONDON, November 4.

A British communique says:—Hostile artillery was more active in the neighbourhood of the Ypres-Staden railway. Our artillery activity on the battle front continued. A pilot flew through clouds at a height of two thousand feet and dropped two heavy bombs on Gontrode aerodrome on Thursday. Drizzle and heavy anti-aircraft fire prevented the observation of results.

LONDON, November 4.

F. M. Sir Douglas Haig's communique says:—We captured a few Germans in a patrol encounter west of La Bassée. There was great hostile artillery activity at night east of Ypres.

German Nonsense.

Paschendale Story Exposed.

LAHORE, November 4.

LONDON, November 2nd.—A correspondent at the front describes the German statement that Paschendale was lost and regained by a gallant counter-attack, as pure nonsense. Apparently when the Canadians reached their objective close to the village the Germans in it bolted and, later, finding that we did not advance to occupy the place, they came sneaking back.

Russian Front

Russian Soldiers and Enemy.

LONDON, November 4.

A Russian wireless communique says:—Our soldiers fraternised with the enemy in the Vishnoff Lake sector. We carried out a successful raid northward of Busiatyn and took some prisoners.

Egyptian Front

A Successful Raid

LONDON, November 4.

An official communique from Egypt says:—We hold a position north of Beersheba. We made a successful raid on another portion of the front killing a large number of the enemy.

Severe Blow to Turks.

LONDON, November 4.

Beersheba has been a severe loss for the Turks, as it was the main base for attempts to invade Egypt through Sinai. Its capture ends the position of stalemate in the front of Gaza and forestalls German designs on Palestine and Mesopotamia. Important developments shortly are probable.

Defences of Gaza Attacked.

LONDON, November 4.

The Egypt communique says:—After heavy bombardment we attacked on Thursday night western and south-western defences of Gaza and captured the Turkish front line on a front of five thousand yards taking 296 prisoners. We drove off three counter-attacks and inflicted heavy losses.

CAIRO.—The Sultan of Egypt and General Maude have warmly congratulated General Allenby on his brilliant capture of Beersheba. General Allenby has replied to General Maude:—"I hope our efforts will assist yours and that our co-operation will shorten the road to victory."

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

Calcutta

Tidal Floods in Bengal.

CALCUTTA, November 4.

A Noakhali correspondent reports that on the 31st October, an unusually heavy tidal bore inundated the major part of the town and suburbs. Almost all houses in the flooded area were under waist deep water for three hours. The Magistrate's residence, Mission house, Zilla school, Madrasse, Collectorate, District Board and police offices were isolated by water. Almost all tanks were polluted with salt. A dead body was washed ashore. There was much damage to the crops.

An Old Fort Unearthed.

Near Calcutta.

CALCUTTA, November 4.

A contractor while engaged to fill a tank and cutting a drain at Budge Budge the work men came across the remains of a concrete pillar. When this pillar was dug out a quantity of old metal was found underneath. From enquiry it was found that at that place a fort existed at one time having been built by the N. W. of Murshidabad. The pillar in question probably formed part of the building. Archdeacon Firminger states that at the time when Lord Clive came to recapture Calcutta in 1757 Admiral Watson proposed to capture this fort by surprise at night. There was a fort kept at Budge Budge by the English perhaps the same fort, and in 1778 it was very much strengthened on the expectation of the arrival of a French fleet. What is known last of this fort is that in 1785 an invalid corps was kept there. It is not known when it was dismantled. Some ruins of the magazine of the old fort were visible within the last few years. As regards the pieces of metal which have been discovered and are described as lead the Archdeacon believes them to be Kent lead brought by ships in ballast. Some years ago two or three old cannon balls were found while excavating the earth in the same locality.

Calcutta University Commission.

Mohamedan Member Joins.

POONA, November 4.

In connection with the visit of the Calcutta University Commission to Poona Dr. Ziauddin Ahmed, M. A., C. I. E., of the Aligarh College, joined the Commission here today. During his stay in Poona Dr. Zia-uddin Ahmed was the guest of the Hon'ble Mr. Ebrahim Haroon Jaffer, and discussed questions affecting Mahomedan education in the presidency more especially as regards teaching of Urdu in schools.

Visit to Bombay.

BOMBAY, November 4.

The Calcutta University Commission visited the educational institutions and hostels in Bombay, quite a long time being spent at the Victoria Jubilee Technical Institute and the Sydenham College of Commerce. The Commission left for Poona on Friday morning and will return to Bombay on Sunday. The Commission leaves for Allahabad on Wednesday next.

Mourning for H. R. H. Prince Christian.

CALCUTTA, November 4.

Court mourning is order for four weeks from October 29th, and half mourning commencing from November 19th owing to the death of H. R. H. Prince Christian.

Burma

A Women's Pluck Rewarded.

RANGOON November 4.

At a presentation ceremony held by the Commissioner of Police to-day Ma Kyin Hain a tobacco roller, was presented with Rs 50 and a pair of pretty gold bangles in recognition of her plucky action in wresting a clasp knife from the Burmese robber last week. The woman was returning along with two others from a hospital when they were attacked by a robber from whose hands she wrested a clasp knife, which he brandished with a view to terrifying them into making over their jewellery. The assailant was arrested forthwith.

Bombay

British Prisoners in Turkey.

Good Treatment by Germans.

BOMBAY, November 4.

The "Times of India" states, on the authority of the Chief Postal Censor, Bombay, that letters received in India from all ranks of prisoners taken by the Turks show that they received good treatment from individual Germans with whom they were brought in contact.

Sind Moslems and Home Rule.

KARACHI, November 4.

At a meeting in Karachi a Sind Moslem League was established in opposition to the Sind Mahomedan Association. The promoter of the new League is the Hon'ble Mr. G. M. Bhugri and the immediate cause of the establishment was the inclusion of a paragraph adverse to Home Rule in the Sind Mahomedan Association's address to the Viceroy. It is said that 70 members have joined the new league.

Lingayats and Reform.

Some Requests.

POONA, November 4.

A meeting of Lingayats was held at Belgaum and several important resolutions were passed. It was resolved to ask the Government to allot five seats in the Bombay Legislative Council to the Lingayat community, four to be competed for by the Lingayats in the Southern Division and one by those in the Central Division. The Government was requested by another resolution to make primary education free and compulsory immediately after the close of the war. A deputation consisting of Sirdar Lakhamgunde Basavaprabhu, Sirdesai of Vantmuri, and Rao Bahadur R. C. Artal, was appointed to wait upon the Right Hon'ble Mr. Montagu to place before him the demands of the Lingayat community.

The Hardinge Municipal Buildings.

Speech by the Maharajah of Bikaner.

BOMBAY, November 4.

The Maharajah of Bikaner laid the foundation stone of the New Municipal Hall for the Municipality of his capital a day or two ago and made a noteworthy reference to Lord Hardinge after whom the Hall is named. He said:—The remarkable success and great popularity of Lord Hardinge in India is due to his genuine sympathy for her people, his great tact and his liberal and broad-minded statesmanship. In his administration he brought into play those rare gifts with which Providence has endowed him, imagination, foresight and true intuition. In his acts and utterances he was guided by a stern sense of duty. He never played to the gallery nor for any personal considerations did he ever depart by a hair's breadth from the course dictated by his conscience. He endeared himself to those who came in personal contact with him by

His Unfailing Courtesy.

whilst these who know him intimately further declares that one of the chief characteristics which made for his success in one of the most difficult of careers, the diplomatic service, was his absolute outspokenness. The Maharaja dilated on Lord Hardinge's services to India and in connection with the war and referred to the findings of the recent Mesopotamia Commission and to the opportunity which these afforded to Lord Hardinge's enemies to make on him an unseemly and unjust attack. It is not necessary, he said, to enter into the merits of the Mesopotamia report nor does Lord Hardinge's honourable record of past services stand in need of any further defence, specially after all that has been said on the subject by distinguished British statesmen. Like the other countries concerned India also has no reason to be indifferent to certain unsatisfactory features of the Mesopotamia campaign for did

not our gallant soldiers share the sufferings, but India has correctly gauged the situation. India realizes that the

Failure was due to the Military System.

which, however efficient it may have been in the hands of a genius like Lord Kitchener, was sooner or later doomed to fail and specially so under the strain of a war of this magnitude the needs, requirements and the developments of which not even the greatest military experts of the world could correctly foresee three years ago. The Indian appreciates the difficulties of the campaign which developed into an operation of wide magnitude from a comparatively modest beginning and which up to that time had been publicly and officially acknowledged as one of the most successful of the various campaigns of the war and much as India admires the chivalrous nature of Lord Hardinge in nobly accepting all responsibility rather than shift it to other shoulders she knows that it is only theoretically that he can be held responsible for all that happened.

The First Gujarati Political Conference.

BOMBAY, November 5.

The first Gujarati Political Conference opened at Godhra on Saturday under the presidency of Mr. M. K. Gandhi. The proceedings were throughout conducted in Gujarati, a feature of the assembly being a very large attendance from the adjoining districts and interior villages, of cultivators, petty traders and small landholders. The audience numbered from about eight to ten thousand of whom about eleven hundred were delegates. There were a number of Mahomedans and about 500 ladies present. In his presidential speech Mr. Gandhi dwelt at length

On the Home Rule Question

Mr. Gandhi pointed out that the agitation as hitherto carried out was of an external kind. It was necessary to carry on more vigorous internal agitation than what had been made in the past. He observed that Home Rule implied conceding of the right to err and the right to rectify that error. Any other arguments about the fitness of Indians were untenable. He asserted the Indians as a nation were

Fit for Home Rule.

A departure was made in the rules for the election of members of the subject committee. Mr. Gandhi announced, that Mahomedan delegates and also those ladies who wished, could attend and take part in the meeting of the subjects committee.

Punjab

Post Office Cash Certificates.

Speculators' False Representations.

LAHORE, November 4.

The following Press communique is issued by the Punjab Government:—It has been brought to the notice of the Government that in some districts of the Punjab certain speculators and money-lenders have been buying up Post Office cash certificates from small holders as a price much below their cost. Ignorant people have been induced to part with their securities at heavy discount by false representation as to the difficulty or impossibility of realising at the post office. As was stated in the Government of India loan notification these cash certificates can be cashed on presentation at the post office of issue or with the permission of the Post-Master-General at any other post office at which savings bank business is conducted. The public are therefore warned against the attempt of interested parties to persuade ignorant holders to sacrifice their certificates for less than the amount obtainable from the post office.

Sir Michael O'Dwyer's Speech.

LAHORE, November 4.

In the course of a speech at a notable Durbar which he held at Jhelum on the 1st November, Sir Michael O'Dwyer after referring to the Government rewards for service said:—

GENTLEMEN.—You, who are bearing so large a share of burden of this war will be interested to know that the Punjab's contribution to the Indian Army from the 1st August, 1914, to the end of September, 1917, has been about 220,000 men, of whom over 45,000 are combatants. This division's share has been over 70,000 of whom 5,600 are combatants. These figures speak eloquently of the part the division has played in the war and prove that its people have realised that in fighting overseas against our enemies they are also defending their country and their homes from aggression. As has repeatedly been said, the outer line of defence for India is Mesopotamia and Baghdad, which, thanks to the combined efforts of the British and Indian forces, is now in our hands. It was intended by the Germans to be the base of their aggressive designs against the Indian Empire.

His Honour dealt in detail with war services rendered by the three districts of Jhelum, Gujrat and Shahpur in concluding the Lieutenant-Governor said:—None of these three districts is endowed with great material resources. Agriculture is the staple occupation there. No great industrial or commercial undertakings are to be found within their borders, but you all, Mahomedans, Sikhs, and Hindus have contributed generously according to your means to the various charities and funds in connection with the war. The war is a great scourge, but like other scourges sent by Providence it offers opportunities to men to show some of the highest human qualities in war, patriotism, valour and self-sacrifice. Believe me, the services rendered in this war will go down to history and will be treasured for centuries in the records of the Government and in the tradition of the clans and families who have taken an active part in the great struggle, while the clan, the family or the individuals who could have helped in one form or another but failed to do so will never cease to regret that they stood aloof when opportunities of service and honour presented themselves.

Before Sir Michael O'Dwyer's speech there took place a distribution of Honours and rewards, which is probably unprecedented in the history of durbars, among them being five new titles which with the authority of the Viceroy were announced in anticipation of the New Year's Gazette. The special train conveying His Honour and the party reached Lahore at 6-30 P. M., on Thursday.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాంద్రమహాజనసభలయందలి

సన్ధాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యువన్యాసములు,
వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

వెల రూ. 1-8-0.

పోస్టేజి వేటు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి వీధి, జూబిలీహిల్స్, మద్రాస్.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోపధములు.

ర.క.	ర.క.
దంతచూర్ణము పండ్లుతో ముట్టకు ...	0.2
శీర్షసాయనము మాత్రము అలెగ్జుమము ...	1.4
దంతశుభ్రము పండ్లుతో ముట్టకు ...	0.8
వజ్రగుళికలు ధాతువుతో ...	1.0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1.5 ...	0.12
మూలశంకుల తైలము డబ్బి 1.5 ...	0.12
తేలుమందు తేలుకాటుకు సీసా 1.5 ...	0.8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4
కలరామాత్రము వాంతి భేదములకు ...	0.6
గజ్జిక తైలము గజ్జికీడలకు డబ్బి 1.5 ...	0.8
వామకర్పూరము సీసా 1.5 ...	0.6
శీలకు మందు సీసా 1.5 ...	0.4
తామర తైలము; తామర, శీలకు ...	0.6
వృష్ణకు తైలము డబ్బి 1.5 ...	0.4
గురతిద్రావకము సీసా 2.5 ...	1.0
కఫహరి కితగట్టు దగ్గులకు ...	1.4
కఫహరిచూర్ణం ఉబ్బసములకు డబ్బి 1.5 ...	0.8
వాయువుపోట్లకు మందు ...	1.0

కేంద్రము. కేంద్రము. కేంద్రము.

ర.క.	ర.క.
మోహిని తైలము పెండ్లుకలు పెండ్లుకుటకు ...	0.12
రోమహరి పెండ్లుకలు ఊడుకుటకు ...	0.0
ఉబ్బసములకు మందు సీసా 1.5 ...	1.8
కస్తూరిమాత్రము పెండ్లు, మంచివి 50-5 ...	0.10
సుఖభోగి మాత్రము ...	1.0
సుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1.0
విరేచనములకు మాత్రము డబ్బి 1.5 ...	0.8
గ్రహణి మాత్రము డబ్బి 1.5 ...	0.8
శిరోవేదన మాత్రము తలనొప్పిలకు ...	0.12
కాలినపుండ్లకు మానె సీసా 1.5 ...	0.8
శిశువు ద్రావకము సీసా 1.5 ...	1.0
కుసుమారి మాత్రము, కుసుమవ్యాధులకు ...	1.0
చుండుకు మానె సీసా 1.5 ...	0.6
గుండరితైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
పగుళ్లకు తైలము కితపగుళ్లకు ...	0.6
కర్ణశుభ్రము చేవిపోట్లకు ...	0.6
జులాలి మాత్రము మలబద్ధములకు ...	0.8
జంతువాతహరి ఎమిడికలకు ...	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

TRY ONCE!
AMRUTANJAN
Best Indian Pain Balm
PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE
Sold Everywhere.
Our Catalog sent free on application.
APPLY FOR DETAILS:-
AMRUTANJAN DEPOT,
BOMBAY & MADRAS.

పరమరహస్యము
అద్భుతమగు డి.కె.కె. వనం. 256 వేడిలు
కాగితంపై 1-8-0 చందా ద్వారా 1-0-0 మాత్రమే
ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:-
(928) నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

ప్రాణము గల పోములు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు -
బొమ్మల కాగితము - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము.
క్యాటలాగు కాకరేనా? (192)

బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్న్య. విశాఖపట్టణము.
శుక్లనష్టమునకు దివ్యోపధము.

శుక్లనష్టవ్యాధిగ్రస్తులగు విద్యార్థులకు
అమోఘముగ పనిచేయును. వెల రూ. 1.

కె. ఎల్. ఎల్. సింహా బ్రదర్స్
(915) నేటిపు డాక్టరు, రాజమహేంద్రవరము.

అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ జననకాలమును తేదీనిగాని లేక మీ వయస్సును
నక్షత్రముగాని లేక మీరు జాబును వ్రాయువేళను గాని
తెలియజేయును. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సం
వత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకుగాను మీ రొకరూపా
యిన మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను
గూర్చి కుంభకోణములను ప్రామాణ్యముగనున్న డి. కే. శివ
రామయ్యకు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాయుచున్నార:-
మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్స
రమంతయు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకుండగ నిజమైన దృష్టాం
తము నిచ్చినది.

డి కలింగ అప్రెంటిస్ జి. బ్యూరో
902 వోడవరము, విశాఖపట్టణము జిల్లా.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.
ఈ లేహ్యము రక్తమున కుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి
కాశ్యోతనుఖము నొసగును. 219
ఆరోగ్యమున కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును.
ప్రస్తుతము శాకభక్షణము అను పుస్తకమునకు
ప్రాసిన. శివాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము.
వైద్యశాస్త్ర ముఃశిశంకర్ గోవింద్రి,
ఆతంకనిగ్రహ జ్యోతిషశాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాస.
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసిద్ధి.
దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ
గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
చిన్నవైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రూ. 0.8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసు

Encourage Swadeshi Industries
BY
Buying Swadeshi Goods
ANDHRA KNITTING FACTORY,
220, CHINA BAZAAR ST.
MADRAS.
Socks and Stockings
it different colours
and sizes can be had
at moderate rates.
Trial orders Solicited.
805

'శాస్త్రోక్తమైన ఎరువు.'

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మొసర్న ప్యారి కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం,

వరి, వోట్లు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱకు, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖిష్కి, పయిర్లకున్న, దుంప, ఫలవృక్ష
ములకున్న, మొక్క తీగవృక్షాలకున్న సంపూర్ణఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నాడు.
ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి
శాలాకు భూములమట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణాగుణములను ఆను
సరించి తయారుచేయుచున్నాడు. "శాస్త్రోక్త ఎరువు" అను మాసాంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరవం, కన్నడం,
మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి,
ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీన్దార్లకు ఉచితముగా పంపించుచున్నాడు. వైచేప్పిన పత్రికకున్న, ఇంకా ఎరువు
విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈక్రింద సుదహరించుచున్న వైవిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారి అందు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madrs.

శ్రీమంతుల కొక హెచ్చరిక

పూర్వమును దేహపటుత్వమును కలిగియున్నారా?
తేనెమాడిట్లు విగర్ అను జౌహధరాజమును వాడిచూడండి
అమితత్వము నేతిగలిగిన బలహీనత, మనోవికారము,
నరపటుత్వము లేమి మున్నగునవి యే కాఁణములచే గలిగిన
వయినను సరే దీనివలన స్వస్థత జెందును ఆకాల వృద్ధాప్య
మును రానీక పురుషుల పరిపూర్ణ యౌవనమంతులచేయును.
చౌగ్యులమును పోగొట్టి దృఢకాయుల జేయును. శ్రీతల్లక్త
ముద్దించి, ఉత్సాహము కలిగించి నూతన పురుషునిజేయును.
గొప్పనిలువగల మూలికలచేసిద్ధము చేయబడినది. 48 మాత్రము
గల డబ్బీ వెల రూ 10-0-0 మాత్రమే. పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
కెడొక డబ్బానుకొని వాడి, దాని చుట్టూరనుగు ఫలము
లను పరిశీలించుము. ఆనేక మందులు పనిచేయుని పట్టిని
ప్రఖ్యాతిగాంచినది. ప్రత్యేక సర్కాటికులు,
మాడిట్లు మ్యాను ఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ,
(868) 826 మెయిన్ స్ట్రీటు మకాం పూనా.

MADIX MANUFACTURING Co.,
(Dept 36, MAIN STREET, Camp, POONA

